

Pensumlister

vår 2015

for emner i

Arkeologi

Europastudier

Historie

Klassiske fag &

Kulturminneforvaltning

ved Institutt for historiske studier

Institutt for historiske studier
Det humanistiske fakultet
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Dragvoll
N-7491 Trondheim
Trykt desember 2014

INNHold:

	Side
Arkeologi	4
Emner på basisnivå vår 2015 - arkeologi	4
ARK1114 Arkeologi i skriftløse samfunn: Steinalder og bronsealder	4
ARK1120 Feltarkeologisk metode I	7
Emner på påbyggingsnivå vår 2015 – arkeologi	10
ARK2214 Forhistorisk arkeologi – allmenn variant	10
ARK2214 Forhistorisk arkeologi – maritim variant	13
ARK2220 Feltarkeologisk metode II	18
Emner på masternivå vår 2015 – arkeologi	22
ARK3250 Museologi på universitetsmuseer	22
ARK3320 Feltarkeologisk metode III	23
Europastudier	26
Emner på påbyggingsnivå vår 2015 – europastudier	26
EUR2915: Den europeiske integrasjonsprosessen (7,5 sp)	26
Historie:	28
Emner på basisnivå vår 2015 - historie	28
HIST1110 Oversikt over eldre historie fram til ca. 1550	28
HIST1150 Oversikt over tidlig nytids historie 1550-1850	29
Emner på påbyggingsnivå vår 2015 - historie	30
HIST2135 Stat, krig og ideologi i europeisk høymiddelalder	30
HIST2155 Musikk og politikk i middelalderen	32
HIST2515 Fra Leonardo til Internett - en innføring i teknologihistorie	34
HIST2525 Det digitale samfunn <i>oppdatert 8.1.2015</i>	35
HIST2810: Stormaktspolitikk etter 1900	35
HIST2915: Kommunisme i Øst- og Sentraleuropa <i>oppdatert 6.1.2015</i>	36
HIST2921: Internasjonalisering, økonomisk og sosial endring ca. 1600-1850	37
Emner på masternivå vår 2015 - historie	39
HIST3205 Folkemord, historie og minner	39
HIST3375 Comparative Colonialism: Dominance, Resistance and Globalization, ca 1850 - 1960	40
HIST3405 Makt, musikk og ritualer: kunstens rolle i politisk kommunikasjon 800-1500	42
HIST3445 Guns, Butter and Forced Labour. The economic foundation of Nazi dictatorship	46
HIST3465 Fellesskap, grupper, og identitet i europeisk høymiddelalder	49
Klassiske fag	51
Emner på basisnivå vår 2015 - klassiske fag	51
ANT1102 Antikkens litteratur	51
ANT1003 Klassisk retorikk	53
LAT1002 Tekstkurs I i latin: Middelalderlatin	54
LAT1004 Tekstkurs III i latin: Antikk prosa II	55
LAT1005 Tekstkurs IV i latin: Antikk poesi	56
Perspektivemne – klassiske fag vår 2015	57
HFEL0004 Retorikk	57

Kulturminneforvaltning	58
Emner på påbyggingsnivå vår 2015 – kulturminneforvaltning	58
KULMI2710 Lokalhistorie med arkivkunnskap	58
Emner på masternivå vår 2015 – kulturminneforvaltning	61
KULMI3215 Museologi og kulturarvspedagogikk	61
KULMI3225 - Bygningslovgivning i kulturminnevernet	62
KULMI3235 - Planlovgivning i kulturminnevernet	62

Arkeologi

Emner på basisnivå vår 2015 - arkeologi

ARK1114 Arkeologi i skriftløse samfunn: Steinalder og bronsealder

Emneansvarlig: Christer Westerdahl

Emnet tar utgangspunkt i de tidligste steinalderkulturene i Europa og følger utviklingen fram til tiden omkring vår tidsregnings begynnelse. For de eldste tider legges det vekt på jeger-/samlersamfunn samt tidlig åkerbruk og husdyrhold. Det legges også vekt på utviklingen av samfunnsstrukturer, etablering av hierarkier og kontaktmønstre gjennom yngre steinalder og bronsealder. Emnet har et bredt europeisk perspektiv, men med hovedvekt på Norden.

#: Fås kjøpt som bok.

E: Finnes i e-format.

©: kompendium

NORDEN, ALLMENT:

© **Baudou, E.** (1995). *Norrlands forntid – ett historiskt perspektiv*. Umeå: Gewe- förlaget.

Gillis, C., D. Olausson og H. Vandkilde (2004). *Dawn of Europe*, s. 3-53, 65-103, 113-140. Lund.

E **Jensen, J.** (2000). *The Prehistory of Denmark*, kap. 1-5, 11-14. London.

© **Lillehammer, A.** (2005). *Fra jeger til bonde*. Aschehous Norgeshistorie 1, s. 16-140 Oslo: Aschehoug.

Olsen, B. (1994). *Bosetning og samfunn i Finnmarks forhistorie*. s. 9-139.

Oslo:Universitetsforlaget.

Sognnes, K. (1999). *Det levende berget*. Tapir: Trondheim.

STEINALDER I EUROPA:

Ammermann, A. J. & P. Biagi (red) (2003). *The Widening Harvest. The Neolithic Transition in Europe: Looking Back, Looking Forward*, kap. 3, 4, 6, 7, 8, 12, 13, 14. Boston: Archaeological Institute of America.

E **Arbuckle, B. S. & C. A. Makarewicz** 2009: The early management of cattle (*Bos Taurus*) in Neolithic Central Anatolia. *Antiquity* 83, s. 669-686.

© **Bahn, P. G.** (1998). *The Cambridge Illustrated History of Prehistoric Art*, kap. 4, 5, s. 82-140. Cambridge, Cambridge University Press.

E **Boric, D.** (2002). The Lepenski Vir conundrum: reinterpretation of the Mesolithic and Neolithic sequences in the Danube Gorges. *Antiquity* 76, 1026-1039.

E **Clottes, J.** 1990: The parietal art of Late Magdalenian. *Antiquity* 64, 527-548.

© **Cunliffe, B.** (2001). *Facing the Ocean: The Atlantic and its Peoples*, kap. 5, s. 159-212. Oxford, Oxford University Press.

© **Hodder, I.** (1990). *The Domestication of Europe*, kap. 2, 20-43. Oxford, Blackwell, Oxford.

#**Klein, R.G.** (2013) Obs newest edition! **Hominid dispersal in the Old World. I: Scarre, C.(ed) *The Human Past* kap 3. London, Thames & Hudson.**

#**Pettit, P.** (2013) Obs newest edition! **The rise of modern humans. I: Scarre, C. (ed) *The Human Past*, kap 4. London, Thames & Hudson.**

#**Toth, N & Schick.** (2013) Obs! Newest edition! **African origins. I. Scarre, C. (ed) *The Human Past*, kap. 2. London , Thames & Hudson.**

© **Zvelebil, M.** (2008). Innovating hunter-gatherers. I G. Bailey & P. Spikins (red), *Mesolithic Europe*, kap. 2, s. 18-59. Cambridge, Cambridge University Press.

STEINALDER I NORDEN:

© **Alsaker, S. K.** (2005). Steinalderen. I I. Bull (red): *Trøndelags historie* 1, s. 17-81.

© **Bergsvik, K. A.** (2002). Task groups and social inequality in Early Neolithic western Norway. *Norwegian Archaeological Review* 35, 1-28. © **Bergsvik, K. A. & A. Bruen Olsen** (2003). Traffic in stone adzes in Mesolithic western Norway. I

L. Larsson et al. (red): *Mesolithic on the Move*. Oxford, Oxbow Books, s. 485-493.

© **Bjerck, H. B.** (2008) Norwegian Mesolithic trends: A review. I G. Bailey & P. Spikins (red), *Mesolithic Europe*, kap. 3, s. 60-106. Cambridge, Cambridge University Press.

E **Callanan, M.** (2013) Melting snow patches reveal Neolithic archery. *Antiquity* 87: 728-745.

© **Edgren, T.** (1993). *Finlands historia* 1, s. 39-86. Helsinki, Schildts.

© **Fischer, A.** (1991). Pioneers in deglaciated landscapes: The expansion and adaptation of Late Palaeolithic societies in Southern Scandinavia. I N. Barton, A. J. Roberts & D. A. Roe (red), *The Late Glacial in North-West Europe: Human Adaptation and Environmental Change in the End of the Pleistocene*. CBA Research Report 77, s. 100-121. London.

© **Forsberg, L.** (2003). Förhistoriska fångst-samhällen i Indalsälvens avrinnings-område. I A. Beverfjord (red), *Midtnordisk arkeologisymposium 1999*. Vitark 3, s. 41-70.

© **Gundersen, S. M.** (2006). Ausevik i en mesolittisk verden – om veideristninger og sosiale grupper i Vest-Norge. I R. Barndon et al. (red), *Samfunn, symboler og identitet*. UBAS Nordisk 3, s. 105-115. Bergen.

© **Helskog, K.** (1999). The shore connection. Cognitive landscape and communication with rock carvings in northernmost Europe. *Norwegian Archaeological Review* 27, s. 73-94.

© **Lødøen, T. K.** (2003). Late Mesolithic rock art and expressions of ideology. I L. Larsson et al. (red), *Mesolithic on the Move*, s. 511-520. Oxford, Oxbow Books.

© **Nærøy, A. J.** (1999). The Norwegian Stone Age in South Scandinavian and Northwest European Context. I L. Selsing & G. Lillehammer (red), *Museumslandskap*. AmS rapport 12B, s. 463-488. Stavanger.

© **Petersen, E. B. & C. Meiklejohn** (2003). Three cremations and a funeral: Aspects of burial practice in Mesolithic Vedbæk. I L. Larsson et al. (red), *Mesolithic on the Move*, s. 485-493. Oxford, Oxbow Books.

© **Petterson, K.** (1985). Yngre fangst-steinalder. *Helgeland historie* 1, s. 61-132.

© **Purhonen, P.** (2003). Varggrottan: Bosättningen före istiden. I A. Beverfjord (red), *Midtnordisk arkeologisymposium 1999*. Vitark 3, s. 27-31.

E **Skak-Nielsen, N. V.** (2009). Flint and metal daggers in Scandinavia and other parts of Europe. A re-interpretation of their function in the Late Neolithic and Early Copper and Bronze Age. *Antiquity* 83, s. 349-358.

© **Sognnes, K.** (2008). Rock-art and material culture: Stone Age symbol systems in central Norway. I G. Nash & G. Children (red), *The Archaeology of Semiotics and the Social Order of Things*. British Archaeological Reports International Series 1833, s. 9-18. Oxford.

E **Sognnes, K.** (2010). Glösaristningene I et norsk perspektiv. Kontakter mellom Jämtland og Trøndelag? *Fornvännen* 105, s. 81-95.

BRONSEALDER I EUROPA:

© **Cunliffe, B.** (2001). *Facing the Ocean: The Atlantic and its Peoples*, kap. 6-7: s. 213-310. Oxford, Oxford University Press.

E **Darvill, T.** et al (eds): 2012. Stonehenge remodelled. *Antiquity* 86: 1021-1040.

E **Fossøy, S H & S. Bergerbrant:** 2013. Creativity and Corded Skirts from Bronze Age Scandinavia. *Textile* 11, issue 2: 20-37.

- © **Harding, A.** (2002). *European Societies in the Bronze Age*, kap. 4, s. 73-123, og kap. 8, s. 271-308. Cambridge, Cambridge University Press.
- © **Kristiansen, K.** (1998). *Europe before history*. kap. 4-5, s. 63-209. Cambridge, Cambridge University Press.
- © **Kristiansen, K. & Larsson, T.B.**: 2005. *The Rise of Bronze Age Civilization*: kap 4, Travels, Transmissions and Transformations: Europe in the Early Bronze Age: 108-141. Cambridge University Press. 20 s.
- © **Vretemark, M.** (2010). Subsistence strategies. I: Earl, T. & Kristiansen, K. (red), *Organizing Bronze Age Societies*, s. 155-184. Cambridge Universitet Press, Cambridge.

BRONSEALDER I NORDEN:

- E **Bakka, E.** (1976 [1994]). *Arktisk og nordisk i bronsealderen*. Miscellanea 27, s. 7-47.
- © **Bolin, H.** (2005). Ockuperad förhistoria – om östligt inflytande i den nordiska bronsålderskretsen. I J. Goldhahn (red.): *Mellan sten och Järn* (II). Gotarc Series C 59, s. 217-227.
- E **Fyllingen, H.** (2003). Society and Violence in the Early Bronze Age: An Analysis of Human Skeletons from Nord-Trøndelag, Norway. *Norwegian Archaeological Review* 36, s. 27-43.
- © **Kristiansen, K. & Larsson, T.B.**: 2005. *The Rise of Bronze Age Civilizations: Travels, Transmissions and Transformations* kap. 5 Symbolic transmission and social transformation in Bronze Age Europe: 143-250. Ca 52 s.
- © **Løken, T.** (1998). Hustyper og sosial struktur gjennom bronsealder på For-sandmoen, Rogaland, Sørvest-Norge. I T. Løken (red), *Bronsealder i Norden – regioner og interaksjon*. Ams Varia 33, s. 107-121. Stavanger.
- © **Sognes, K.** (2003). Bronze Age rock-art and landscape in Trøndelag, Norway. I K. Sognes (red), *Rock art in landscapes – landscapes in rock art*. DKNVS skrifter 2003 (4), 85-106.
- © **Sognes, K.** (2005). Bronsealderen. I I. Bull (red), *Trøndelags historie* 1, 83-105. Trondheim, Tapir.
- © **Stig Sørensen, M. L.** (1989). Looking at Peripheries: Reproduction of material culture in Late Bronze Age Scandinavia and England. I H.-Å. Nordström & A. Knappe (red), *Bronze Age Studies*, s. 63-76. Stockholm.
- Thrane, H.** (2013) Scandinavia. I: Fokkens, H & A, Harding (eds): *The Oxford Handbook of the European Bronze Age*: 446-766. (Kopi ordnas om inte möjligt elektronisk)

ARK1120 Feltarkeologisk metode I

Emneansvarlig: Merete Moe Henriksen

Studentene vil gjennom undervisningen få innsyn i landskapshistorie og landskapstyper i Midt-Norge, og lære å gjenkjenne de viktigste arkeologiske kulturminnene. Det gis en innføring i dokumentasjon av kulturminner og et materialkurs vil gi en oversikt over hovedtrekk i arkeologisk funnmateriale hvor sentrale deler av materialstudiet omhandler redskapstyper, råstoff og typologi. Det vil også bli gitt en innføring i norsk kulturminneforvaltnings oppbygging og regelverk, prioriteringer og praksis, med spesielt fokus på kulturminner og samfunnsutbygging (arealplanlegging).

#: Fåes kjøpt som bok.

E: Finnes i e-format

©: Finnes i kompendium.

S: Spor-hefte som kan kjøpes i ekspedisjonen / kopieres på biblioteket.

OVERSIKTER:

Aune, Kolbjørn (red). 2005: *Fosens historie fra istid til 1730*. Fosen historielag. Side 13-196. (145 s)

Bjerck; Hein B. 2005: Kulturminner fra oldtid og middelalder. I: Holme, Jørn (red.): Kulturminnevern. Lov, forvaltning, håndhevelse. Bind 1. Økokrim, 2. utgave. Kap. 2.1. Side 32-55. (17 s)

Jacobsen, Harald og Jørn-R. Follum 2008: Kulturminner i Norge. Spor etter mennesker gjennom 10 000 år. Tun Forlag. Side 10-276. (200 s)

E **Norges bondelag** 1999. *De eldste sporene i jordbrukslandskapet*. Hele boken.

<http://www.bondelaget.no/kunnskapsmaterieill/de-eldste-sporene-i-jordbrukslandskapet-article38920-250.html?articleID=38920&categoryID=250>. (10 s)

Schanche, Audhild. 2005: Samiske kulturminner. I: Holme, Jørn (red): Kulturminnevern. Lov, forvaltning, håndhevelse. Bind 1. Økokrim, 2. utgave. Kap. 2.2. Side 56-61 (3 s)

FELTMETODIKK

© **Berg-Hansen, Inger Marie** 2009: *Steinalderregistrering. Metodologi og forskningshistorie i Norge 1900 - 2000 med en feltstudie fra Lista i Vest-Agder*. Varia 75, Kulturhistorisk museum, Fornminneseksjonen. Oslo. Kap.3 og 4. Side 35-83 (32 s).

Bjerck, Hein B. 1989/95: *Forskningsstyrt kulturminneforvaltning på Vega, Nordland*. Gunneria 61. Side 22-192. (130 s).

Greene, Kevin 2010: *Archaeology. An Introduction*. Routledge, Bath. Heleboken. (200 s)

© **Løken, Trond, Lars Pilø & Olle Hemmendorff** 1996: *Maskinell flateavdekking og utgravning av forhistoriske jordbruksboplasser*. Stavanger. Kap. 3, s. 13 - 20. (7 s)

E **Stannes, Arne Anderson** 2010. Predikative modeller og lokalisering av jernaldergården – et eksempel fra Nord-Trøndelag. *Primitive tider* 12, 41-50. (6 s)

http://www.academia.edu/346962/Predikative_modeller_og_lokaliseringen_av_jernaldergarden_-_et_eksempel_fra_Nord-Trondelag

© **Tuddenham, David** 2004. Oversikt over metoder for påvisning og undersøkelser av Kulturminner i ferskvann. Kapittel 5 (s. 55 – 62) i *Kulturminner i ferskvann*. Vitark 4, NTNU Vitenskapsmuseet, Trondheim. (7 s)

© **Ødegaard, Marie K.** 2010. Graver og grenser – territoriell inndeling av jernalderens jordbrukslandskap i Vestforld. *Primitive tider* 12, 27-41. (7 s)

KULTURMINNEFORVALTNING, SKJØTSEL OG REGELVERK:

Gaukstad, Even og Jørn Holme 2005: Hovedaktørene i kulturminneforvaltningen. I Holme, Jørn (red): *Kulturminnevern. Lov forvaltning, håndhevelse. Bind I. Økokrim*, 2. utgave. Kap. 3.5. Side 136-145. (9 s)

Holme, Jørn, Marie Finne & Ragnhild Guribye 2005 (2001): Lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50. I Holme, Jørn (red): *Kulturminnevern. Lov forvaltning, håndhevelse. Bind II. Økokrim*, 2. utgave. Kap. 7.1, 7.2 og 7.3. Side 9–100. (72 s).

Lov om kulturminner av 9.6. 1978 nr. 50, Forskrift om faglig ansvarsfordeling innen kulturminnevernet og Miljøverndepartementets kommentarer til ansvarsforskriften. I Holme, Jørn (red): *Kulturminnevern. Lov forvaltning, håndhevelse. Bind II. Økokrim*, 2. utgave. Vedlegg I, II og III. Side 229–253. (22 s)

E **Riksantikvaren** 1998: *Automatisk fredete arkeologiske kulturminner. Riksantikvarens informasjon om kulturminner*. Kapittel 7.2 og 7.3,

<http://www.ra.no/?module=Webshop;action=ProductGroup.publicOpen;id=35> (35 s)

OM RELASJONEN MELLOM LANDSKAP OG KULTURMINNER:

© **Berglund, Birgitta** 1995: Hva forteller omlandet om samfunnsorganisasjonen i jernalder, middelalder og på 1600-tallet? *Tjøtta-riket – En arkeologisk undersøkelse av maktforhold og sentrumsdannelser på Helgelandskysten fra Kr.f. til 1700 e.Kr.* s.100-135 (25s.)

Gansum, Terje, Gro B. Jerpåsen, Christian Keller: *Arkeologisk landskapsanalyse med visuelle metoder*. AmS-Varia 28, Arkeologisk museum i Stavanger. Side 8-53. (45 s)

S **Farbregd, Odmunn** 1986: Elveosar – gamle sentra på vandring. *SPOR* 1986 nr.2. (6 s).

E **Jerpåsen, Gro B.** 2009: Application of Visual Archaeological Landscape Analysis: Some Results. *Norwegian Archaeological Review* Vol. 42(2),123 - 145. (22 s).

S **Nymo, Pål Aa.** 1995: Sjøveien over land – om eid og båtdrag i Midt-Norge. *SPOR* 1995 nr. 1, (3 s)

E **Risbøl et al** 2001: *Kulturminner og kulturmiljø i Gråfjell. Regionfelt Østlandet, Åmot kommune i Hedmark. Arkeologiske registreringer 2001, fase 3*. NIKU 2001 (75 s)

www.niku.no/archive/niku/prosjekter/grafjellweb_03/116_fase3_low.pdf

© **Sakshaug, E. & J.-A. Sneli** (red.) 2000. *Trondheimsfjorden*, artikler av K. Pettersen, A.B. Johansen, B. Berglund, M.E. Jasinski & F. Søreide, s.226-292. (47s.)

S **Smedstad, Ingrid** 1995: Spor etter veiforbindelsene over Kjølén. *SPOR* 1995 nr.2. (4 s).

S **Sognnes, Kalle** 1989: Helleristningenes landskap. *SPOR* 1989 nr. 2. (2 s)

S **Sognnes, Kalle** 1996: Det religiøse landskapet – ideologiske skiftninger gjennom 7000 år. *SPOR* 1996 nr. 2. (4 s)

© **Westerdal, Christer** 1995: Det maritima kulturlandskapet – ett återseende. *Rapport fra seminar 22 – 25 september 1993. Korshavn ved Lindesnes. Norges forskningsråd*, 95–102. (7 s)

OM KULTURMINNETYPER:

S **Alsaker, Sigmund** 1995: Fiskevær gjennom 1500 år. *SPOR* 1995 nr. 1. (3 s).

© **Berglund, Birgitta** 2003: Hus og gard – den arkeologiske bakgrunnen. *Middelaldergården i Trøndelag. Foredrag fra to seminar* (red. O. Skjevik), Stiklestad Nasjonale Kultursenter s.25-62 (28s.)

© **Berglund, Birgitta** 1995: To viktige boplasstyper fra jernalder og middelalder langs norskekysten. *Tjøtta-riket – En arkeologisk undersøkelse av maktforhold og sentrumsdannelser på Helgelandskysten fra Kr.f. til 1700 e.Kr.*, s.334-357 (20s.)

S **Berglund, Birgitta** 1993: Gamle spor etter åkerbruk i Midt-Norge. *SPOR* 1993 nr. 2. (3 s)

S **Birgisdottir, Brynja og Lene Strøm** 2002: Fortiden opp fra åkeren – Vikingen fra Medalhus. *SPOR* 2002 nr.2. (3 s)

S **Christophersen, Axel** 1989: Landet byen bygde - tverrfaglig samarbeid kaster nytt lys over jernalderens natur- og kulturlandskap på Nidarnes-halvøya. *Spor nr. 2 1989*, (3 s).

- S Christophersen, Axel** 1992: Folk og bebyggelse i middelalderens Trondheim. *SPOR* nr. 2 1992, (8 s).
- S Farbregd, Odmunn** 1989: Tjørebrenning – ein enkel, men spennande kunst. *SPOR* 1989 nr. 1. (4 s).
- © **Grønnesby, Geir** 2000: Langhus fra eldre jernalder på Hovde. *Årbok for Fosen*, 41–52. (11 s)
- S Haug, Anne og Raymond Sauvage** 2005: Huler, hellere og deres mange hemmeligheter. *SPOR* 2005 nr.2. (4 s)
- S Løken, Trond** 1992: En folkevandringstidsgård – langhus og grophus på Bertnem i Overhalla. *SPOR* 1992 nr.2, s.26-28 (2 s.)
- S Nymoen, Pål Aa.** 1996: Naturhavner og vareutveksling på kysten. *SPOR* 1996 nr. 1, (3 s)
- S Smedstad, Ingrid** 1986: Veier i myr – broanlegg fra vikingetid og middelalder i Trøndelag. *SPOR* 1986 nr. 1. (2 s)
- S Sognes, Kalle** 2000: Valseidet i Bjugn – landskap for de døde? *SPOR* 2000 nr.(4 s).
- S Sognes, Kalle** 2000: Graver, båter, krigere - et glimt av Europa i Trøndelags bronsealder. *SPOR* 2000 nr.2. (4 s)
- S Stenvik, Lars** 1996: Slipsteinsberget i Sparbu – gammel steinindustri i ekleberbrudd. *SPOR* 1996 nr. 1. (2 s)
- S Stenvik, Lars** 1989: Tovmoen i Budal – et fysisk arkiv om bruk av utmarka langt bakover i tid. *SPOR* 1989 nr. 1. (3 s)
- S Stenvik, Lars** 1987: Gammel jernframstilling i Trøndelag. *SPOR* 1987 nr.1 (4 s)
- © **Tuddenham, David** 2003: Muligheter for spor etter tidlig bosetning i innlandets innsjøer. *Midtnordisk arkeologisymposium Vitark 3* Vitenskapsmuseet NTNU Trondheim 2003, 77– 85. (8 s)

ANBEFALT LITTERATUR:

- # **Østmo, Einar og Hedeager, Lotte (red)** 2005: *Norsk arkeologisk leksikon*. Pax Forlag, Oslo.
- # **Rygh, Oluf** 1885: *Norske Oldsager*.

Emner på påbyggingsnivå vår 2015 – arkeologi

ARK2214 Forhistorisk arkeologi – allmenn variant

Emneansvarlig: Thomas Wallerström

Dette emnet kan tas med to ulike spesialiseringer:

- *allmenn forhistorisk arkeologi*

- *maritim arkeologi*

Undervisningen er felles, likeså mesteparten av pensum, her er pensumlisten for den allmenne varianten.

anbefales kjøpt

© Finnes i kompendium

E): tilgjengelig elektronisk

ALLMENT

Johnson, M. 2010: *Archaeological Theory. An Introduction.* Wiley-Blackwell: Chichester (206 s)

Van de Noorth, R. 2011. *North Sea Archaeologies. A Maritime Biography, 10,000 BC- AD 1500.* Oxford University Press . ca. 200 s.
406 s.

STEINALDER

Andersen, S. H. 2002: The transition from the Early to the Late Stone Age in southern Scandinavia, seen from the Mesolithic point of view. I A. Fischer & K. Kristiansen (red): *The Neolithisation of Denmark: 150 years of debate*, s. 221-230. (7 s.).

Andersen, S. H. 2007: Shell middens (“Køkkenmøddinger”) in Danish Prehistory as a reflection of the Marine element. I N. Milner, O. E. Craig & G. N. Bailey (red): *Shell Middens in Atlantic Europe*, s. 31-45. Oxbow books. (8 s).

Barker, G. 2006: *The Agricultural revolution in Prehistory: Why did Foragers become Farmers?* . 3, s. 73-103. Oxford University Press. (23 s).

Bergsvik, K. A. 2001: Strømmer og steder i vestnorsk steinalder. *Viking* 2001, s. 11-34. (12 s)

EBergsvik, K. A. 2002: Task groups and social inequality in Early Neolithic western Norway. *Norwegian Archaeological Review* 35, s. 1-25. (19 s). [e-tidsskrift]

Bergsvik, K. A. 2005: En etnisk grense ved Stad i steinalderen. *Primitive tider* 2004, s. 7-27. (18 s).

Bjerck, H. B. 2007: Mesolithic coastal settlements and shell middens (?) in Norway. I N. Milner, O. E. Craig & G. N. Bailey (red): *Shell Middens in Atlantic Europe*, s. 5-30. Oxbow books (13 s).

E): Bradley, B. & Stanford, D. J. 2004: The North Atlantic Ice-Edge Corridor: A Possible Palaeolithic Route to the New World. *World Archaeology* Vol. 36 (4). S. 459-478. (19s.) [e-tidsskrift]

E): Bradley, B. & Stanford, D. J. 2005: The Solutrean-Clovis Connection: Reply to Straus, Meltzer and Goebel. *World Archaeology* Vol 38 (4). S. 704-714. (10s.) [e-tidsskrift]

Cavalli-Sforza, L. L. 1996: The spread of agriculture and nomadic Pastoralism: insights from genetics, linguistics and archaeology. I D. R. Harris (red): *The Origins and Spread of Agriculture and Pastoralism in Eurasia*, s. 51-69. (14 s).

- E): Fagundes, N. J.R. et al 2008:** Mitochondrial Population Genomics Supports a Single Pre-Clovis Origin with a Coastal Route for the Peopling of the Americas. *The American Journal of Human Genetics* Vol. 82. S. 583-592 (9s.) [e-tidsskrift]
- E): Helskog, K. 1999:** The shore connection: Cognitive landscape and communication with rock carvings in northernmost Europe. *Norwegian Archaeological Review* 32, s. 73-94. (16 s). [e-tidsskrift]
- Hjelle, L. L., A. K. Hufthammer & K. A. Bergsvik 2006:** Hesitant hunters: a review of the introduction of agriculture in western Norway. *Environmental Archaeology* 11, s. 147-170. (17 s).
- Ingold, T. 1996:** Growing plants and raising animals: an anthropological perspective of domestication. I D. R. Harris (red): *The Origins and Spread of Agriculture and Pastoralism in Eurasia*, s. 12-24 (12 s).
- Klassen, L. 2002:** The Ertebølle Culture and Neolithic continental Europe: Traces of contact and interaction. I A. Fischer & K. Kristiansen (red): *The Neolithisation of Denmark: 150 years of debate*, s. 305-317. (8 s).
- Ramstad, M. 2000:** Brytinga mellom nord og sør: ei faghistorisk analyse. *Primitive tider* 2000, s. 54-79. (18 s).
- Renfrew, C. 2003:** Language families and the spread of farming. I D. R. Harris (red): *The Origins and Spread of Agriculture and Pastoralism in Eurasia*, s. 70-92. (18 s).
- Rowley-Conwy, P. 2002:** The laziness of the short-distance hunter: The origins of agriculture in western Denmark. I A. Fischer & K. Kristiansen (red): *The Neolithisation of Denmark: 150 years of debate*, s. 273-287. (10 s).
- Skaarup, J. 1995:** Hunting the hunters and fishers of the Mesolithic – twenty years of research on the sea floor south of Funen, Denmark. I A. Fischer (red): *Man and Sea in the Mesolithic; Coastal settlements above and below present sea level*, s. 397-401. (3 s).
- Sognnes, K. 1998:** Symbols in a changing world: rock-art and the transition from hunting to farming in mid-Norway. I C. Chippindale & P. S. C. Taçon (red): *The Archaeology of rock-art*, s. 146-162. Cambridge University Press. (11 s).
- E): Sognnes, K. 2003:** On shoreline dating of rock art. *Acta Archaeologica* 74, s. 189-209 (15 s). [e-tidsskrift]
- E): Stanford, D. J. 1983:** Pre-Clovis Occupation South of the Ice Sheets. I: Shutler, R. (red.) *Early Man in the New World*. Sage Publications. Beverly Hills. S. 65-72. (7s.) [Pdf-fil]
- E): Straus, L. G., Meltzer, D. J. & Goebel, T. 2005:** Ice Age Atlantis? Exploring the Solutrean-Clovis ‘connection’. *World Archaeology* Vol. 37 (4). S. 507-532. (25s.) [e-tidsskrift]
- # Sykes, B. 2003:** The mitochondrial landscape. I A. J. Ammerman & P. Biagi (red): *The Widening Harvest: The Neolithic in Europe, Looking Back, Looking Forward*, s. 315-326, (8 s).
- E): Westley, K. & Dix, J. 2008:** The Solutrean Atlantic Hypothesis: A View from the Ocean. *Journal of the North Atlantic* Vol. 1. S. 85-98. (14s.) [e-tidsskrift]
- Whittle, A. 1996:** *Europe in the Neolithic: the creation of new worlds*, kap. 2, s. 10-36. (20 s.)
- Zvelebil, M. 1996:** The agricultural frontiers and the transition to farming in the circum-Baltic region. I D. R. Harris (red): *The Origins and Spread of Agriculture and Pastoralism in Eurasia*, s. 323-343. (14 s).
- Østmo, E. 2000:** Elleve trønderske steinøkser: Traktbegerkulturen nordafjells. *Primitive tider* 2000, s. 80-100. (15 s).

383s

BRONSEALDER

- E): Bradley, R, 2006:** Danish Razors and Swedish Rocks Cosmology and the Bronze Age landscape. *Antiquity* 80: 372-389. [e-tidsskrift] 11 s.

- E): Harding, A.** 2006: Facts and fantasies from the Bronze Age. *Antiquity* 80, 463-65 (3 s). [e-tidsskrift]
- Jellestad Syvertsen, K. I.** 2002. Ristninger i graver – graver med ristninger. I J. Goldhahn (red): *Bilder av bronsålder* (Acta Archaeologica Lundensia Series in 8° no.37), s. 151-183. (22 s).
- E): Johansen, K.L., Laursen, S.T. & Holst, M.K.** 2004: **Spatial patterns of social organization in the Early Bronze Age of South Scandinavia**, *Journal of Anthropological Archaeology* 23,1, 33-55. (23 s). [e-tidsskrift]
- Johansen, Ø. K.** 1993. *Norske depotfunn fra bronsealderen*. Universitetets oldsaksamling skrifter ny rekke 15, kapittel 5, s. 43-77. (16 s).
- Kaul, F.** 2004: *Bronzealderens religion. Studier af den nordiske bronzealders ikonografi*. Nordiske Fortidsminder Serie B, Bd. 22. Det Kgl. Nordiske oldskriftselskab: København, Kap. IX, s. 369-406. 35 s. .
- # Kristiansen, K. & T. B. Larsson** 2005: *The Rise of Bronze Age Society. Travels, Transmissions and Transformations*. Kap. 1-2, og kap. 5-8. Cambridge University Press. (199 s).
- E): Kristiansen, K. & T. B. Larsson,** 2007: The classical tradition strikes back. Reply to Comments on The Rise of Bronze Age Society from Gullög Nordquist and Helene Whittaker. *Norwegian Archaeological Review* 40 (1), s. 85-95. (7s) [e-tidsskrift]
- Linge, T. E.** 2007: *Mjeltehaugen – fragment frå gravritual*. UBAS hovedfag/master 3, kap. 5, s. 73-90 og kap. 8, s. 107-117. (25 s).
- E): Nordquist, G. & Whittaker, H.** 2007: Comments on Kristian Kristiansen and Thomas B. Larsson (2005): The Rise of Bronze Age Society. Travels, Transmissions and Transformations, *Norwegian Archaeological Review* 40 (1), s. 75-84 (7 s) [e-tidsskrift]
- Sylvester, M.** 2006: Haugvikbåten fra Sømna – en plankebygd båt fra yngre bronsealder eller førromersk. *Viking* 2006, s. 91-106. (9 s)

357 s

JERNALDER

- Andrén, A.** 1991: Guld och makt – en tolkning av de skandinaviska guldbrakteaternas funktion. I: C. Fabech & J. Ringtved (red): *Samfundsorganisation og Regional Variation. Norden i romersk jernalder og folkevandringstid*. Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter XXVII, Højbjerg, s. 245-56. (6 s)
- Barndon, R.** 2005: Metall og myter – magi og transformasjon. Refleksjoner omkring den norrøne smedens kunnskap og identitet i et komparativt perspektiv. *Primitive tider* 8, s. 61-74. (10 s)
- Bender Jørgensen, L.** 2003: Krigerdragten i folkevandringstiden. *UKM Skrifter* nr. 2, s. 53-79. (16 s)
- E): Bender Jørgensen, L.** 2012. The introduction of sails to Scandinavia: Raw materials, labour and land. In R. Berge, M. Jasinski & K. Sognnes (red): NTAG TEN, s. 173-83 (6 s).
- E): Gansum, T.** 2004: Role the Bones – from Iron to Steel. *Norwegian Archaeological Review* 37, 1, s. 41-57. (10 s). [e-tidsskrift]
- E): Hedeager, L.** 2007: Scandinavia and the Huns: An Interdisciplinary Approach to the Migration Era. *Norwegian Archaeological Review* 40, 1, s. 42-58. (10 s). [e-tidsskrift]
- E): Hedeager, L.** 2008: Paradigm exposed: reply to Ulf Näsman. *Fornvännen* 103, 279-283. (4 s). [e-tidsskrift]
- E): Herschend, F.** 2009: *The Early Iron Age in South Scandinavia. Social Order in Settlement and Landscape*. Uppsala Universitet.. (s. 13-286, 329-410)ca 200 s). [e-bok]
- Hjärtner-Holder, E.** 1993: *Järnets och järnmetallurgins introduktion i Sverige*. Societas Archaeologica Upsaliensis; Uppsala, kap. 5 og 6, s. 183-93. (10 s).

- E): Howard-Johnston, J. , Frands Herschend & Lotte Hedeager** 2007: Comments on Lotte Hedeager: Scandinavia and the Huns: An Interdisciplinary Approach to the Migration Era. *Norwegian Archaeological Review* 40, 2, s. 199-207. (7 s) [e-tidsskrift]
- Høilund Nielsen, K.** 1991: Centrum og periferi i 6.-8. årh. Territoriale studier af dyrestil og kvindesmykker i yngre germansk jernalder i Syd- og Østskandinavien. I. P. Mortensen & B.M. Rasmussen (red): *Fra Stamme til Stat i Dan mark 2. Høvdingesamfund og Kongemagt*. Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter XXII:2, Højberg, s. 127-154. (19 s)
- Magnus, B.** 2003: Krigerens insignier: en paraphrase over gravene II og V fra Snartemo I Vest-Agder. *UKM Skrifter* nr. 2, s. 33-52. (13 s)
- Nørgård Jørgensen, A.** 1997: The Weapon graves of Northern and Central Europe. Kap. 4 i: L. Jørgensen & A. Nørgård Jørgensen: *Nørre Sandegård Vest. A Cemetery from the 6th-8th Centuries on Bornholm*. Nordiske Fortidsminder Serie B vol. 14, s. 86-116. (22s)
- E): Näsman, U.** 2008: Scandinavia and the Huns. A source-critical approach to an old question. *Fornvännen* 2008/2, 111-118. (5 s) [e-tidsskrift]
- E): Näsman, U.** 2009: Paradigm misused: a de-railed debate. *Fornvännen* 104, 45-47. (3 s). [e.tidsskrift]
- E): Stenvik, L.F.** 2003: Iron Production in Scandinavian Archaeology. *Norwegian Archaeological Review* 36, s. 119-34. (10 s). [e-tidsskrift]
- Westerdahl, C.** 1995: Society and Sail. On symbols as specific social values and ships as catalysts of social units. I: O. Crumlin-Pedersen & B. Munch Thye (red): *The Ship as Symbol in Prehistoric and Medieval Scandinavia*. (Publications from the National Museum. Studies in Archaeology & History I), Nationalmuseet: Copenhagen, s. 41-50. (6 s).
- Østmo, E.** 2003: Da nordboene lærte seg å ro. En teknologisk nyvinning for sjøfarten i tidlig jernalder. *Viking* 2003, s. 7-29. (11 s).

I alt 1514 sider

ARK2214 Forhistorisk arkeologi – maritim variant

Emneansvarlig: Thomas Wallerström

Dette emnet kan tas med to ulike spesialiseringer:

- *allmenn forhistorisk arkeolog.*
- *maritim arkeologi*

Undervisningen er felles, likeså mesteparten av pensum. her er pensumlisten for den maritime varianten.

anbefales kjøpt

© Finnes i kompendium

E tilgjengelig elektronisk

ALLMENT

Johnson, M. 2010: *Archaeological Theory. An Introduction*. Wiley-Blackwell: Chichester (206 s)

Van de Noort, R. 2011: *North Sea Archaeologies*, Oxford Univ. Press: 1-240. (ca 210 s.)

- © **Westerdahl, C. 2011.** The Maritime Cultural Landscape. In: Catsambis, A., B. Ford & D. Hamilton (eds): *The Oxford Handbook of Maritime Archaeology: 733-762*. (Ca 15 s.)
- E Glørstad, H, etc.** Where are the Missing Boats? The Pioneer Settlement of Norway as Long-Term History. *Norwegian Archaeological Review 2013 Vol 46 No 1: 57-120*. c 60 pps.

STEINALDER

- © **Andersen, S. H. 2007:** Shell middens (“Køkkenmøddinger”) in Danish Prehistory as a reflection of the Marine element. I N. Milner, O. E. Craig & G. N. Bailey (red): *Shell Middens in Atlantic Europe*, s. 31-45. Oxbow books. (8 s).
- © **Barker, G. 2006:** *The Agricultural revolution in Prehistory: Why did Foragers become Farmers?* .3, s. 73-103. Oxford University Press. (23 s).
- © **Bergsvik, K. A. 2002:** Task groups and social inequality in Early Neolithic western Norway *Norwegian Archaeological Review 35*, s. 1-25. (19 s). [e-tidsskrift]
- © **Bjerck, H. 2008.** Kulturhistorisk syntese. I: Bjerck, H. (red): *Ormen Lange, Nyhamna NTNU Vitenskapsmuseets arkeologiske undersøkelser*. Tapir Trondheim. s. 566-570 (5 s.)
- © **Bjerck, H. B. 2007:** Mesolithic coastal settlements and shell middens (?) in Norway. I N. Milner, O. E. Craig & G. N. Bailey (red): *Shell Middens in Atlantic Europe*, s. 5-30. Oxbow books (13 s).
- © **Bradley, B. & Stanford, D. J. 2004:** The North Atlantic Ice-Edge Corridor: A Possible Palaeolithic Route to the New World. *World Archaeology Vol. 36 (4)*. S. 459-478. (19s.).
- © **Bradley, B. & Stanford, D. J. 2005:** The Solutrean-Clovis Connection: Reply to Straus, Meltzer and Goebel. *World Archaeology Vol 38 (4)*. S. 704-714. (10s.)
- © **Fagundes, N. J.R. et al 2008:** Mitochondrial Population Genomics Supports a Single Pre-Clovis Origin with a Coastal Route for the Peopling of the Americas. *The American Journal of Human Genetics Vol. 82*. S. 583-592 (9s.)
- E Helskog, K. 1999:** The shore connection: Cognitive landscape and communication with rock carvings in northernmost Europe. *Norwegian Archaeological Review 32*, s. 73-94. (16 s).
- © **Klassen, L. 2002:** The Ertebølle Culture and Neolithic continental Europe: Traces of contact and interaction. I A. Fischer & K. Kristiansen (red): *The Neolithisation of Denmark: 150 years of debate*, s. 305-317. (8 s).
- © **Malinowski, Bronislaw:** 1922 (1978, 1983, paperback) Argonauts of the Western Pacific: 124-145. The ceremonial building of a waga. Routledge & Kegan Paul. (19 s).
- © **Renfrew, C. 2003:** Language families and the spread of farming. I D. R. Harris (red): *The Origins and Spread of Agriculture and Pastoralism in Eurasia*, s. 70-92. (18 s).

- © **Skaarup, J.** 1995: Hunting the hunters and fishers of the Mesolithic – twenty years of research on the sea floor south of Funen, Denmark. I A. Fischer (red): *Man and Sea in the Mesolithic; Coastal settlements above and below present sea level*, s. 397-401. (3 s).
- E Sognnes, K.** 2003: On shoreline dating of rock art. *Acta Archaeologica* 74, s. 189-209 (15 s).
- © **Stanford, D. J.** 1983: Pre-Clovis Occupation South of the Ice Sheets. I: Shutler, R. (red.) *Early Man in the New World*. Sage Publications. Beverly Hills. S. 65-72. (7s.)
- © **Straus, L. G., Meltzer, D. J. & Goebel, T.** 2005: Ice Age Atlantis? Exploring the Solutrean-Clovis ‘connection’. *World Archaeology* Vol. 37 (4). S. 507-532. (25s.)
- # **Sykes, B.** 2003: The mitochondrial landscape. I A. J. Ammerman & P. Biagi (red): *The idening Harvest: The Neolithic in Europe, Looking Back, Looking Forward*, s. 315-326, (8 s).
- © **Westley, K. & Dix, J.** 2008: The Solutrean Atlantic Hypothesis: A View from the Ocean. *Journal of the North Atlantic* Vol. 1. S. 85-98. (14s.)
- © **Whittle, A.** 1996: *Europe in the Neolithic: the creation of new worlds*, kap. 2, s. 10-36. (20s)
- © **Zvebil, M.** 1996: The agricultural frontiers and the transition to farming in the circum-Baltic region. I D. R. Harris (red): *The Origins and Spread of Agriculture and Pastoralism in Eurasia*, s. 323-343. (14 s).

BRONSEALDER

- © **Berntsson, A.** 2005: Fiske och resor- ett nytt sätt att se på kommunikation. I: Goldhahn, J (red): *Mellan sten och järn: 241-252*. (Ca.7 s.)
- E Bradley, R.** 2006: Danish Razors and Swedish Rocks Cosmology and the Bronze Age landscape. *Antiquity* 80: 372-389. 11 s.
- © **Crumlin-Pedersen, Ole.** 1991 (red). *Aspects of Maritime Scandinavia AD 200-1200. Proceedings of the Nordic Seminar on Maritime Aspects of Archaeology, Roskilde, 13th-15th March, 1989*. Roskilde 1991: 11-68 (30 s.).
- # **Crumlin-Pedersen, Ole.** 2010. *Archaeology and the Sea in Scandinavia and Britain*. Maritime Culture of the North. 3. Roskilde 2010: 41-70. (20 s.)
- E Harding, A.** 2006: Facts and fantasies from the Bronze Age. *Antiquity* 80, 463-65 (3 s).
- E Johansen, K.L., Laursen, S.T. & Holst, M.K.** 2004: Spatial patterns of social organization in the Early Bronze Age of South Scandinavia, *Journal of Anthropological Archaeology* 23,1, 33-55. (23 s).
- © **Johansen, Ø. K.** 1993. Norske depotfunn fra bronsealderen. Universitetets oldsaksamling skrifter ny rekke 15, kapittel 5, s. 43-77. (16 s).

- © **Kaul, F.** 1995. Ships on Bronzes. In: Crumin-Pedersen, O. & Munch Thye, Birgitte, (reds). *The Ships as Symbols in Prehistoric and Medieval Scandinavia*. PNM, Copenhagen 1995: 59 – 70 (7 s.).
- © **Kaul, F.** 2005: Hvad skete med den døde sjæl? Sjælsforestillinger i Bronzealderen I: Goldhahn, J. (red): *Mellan sten och järn*: 263-278. (ca.12 s.)
- # **Kristiansen, K. & T. B. Larsson** 2005: *The Rise of Bronze Age Society. Travels, Transmissions and Transformations*. Kap. 1-2, og kap. 5-8. Cambridge University Press. (199 s).
- E Kristiansen, K. & T. B. Larsson**, 2007: The classical tradition strikes back. Reply to Comments on The Rise of Bronze Age Society from Gullög Nordquist and Helene Whittaker. *Norwegian Archaeological Review* 40 (1), s. 85-95. (7s)
- E Nordquist, G. & Whittaker, H.** 2007: Comments on Kristian Kristiansen and Thomas B. Larsson (2005): The Rise of Bronze Age Society. Travels, Transmissions and Transformations, *Norwegian Archaeological Review* 40 (1), s. 75-84 (7 s)
- © **Skoglund, P.** 2005: Ideal och praktik- skeppssättningar i yngre bronsålder. I: Goldhahn, J. (red): *Mellan sten och järn*: 343-352. (Ca.12 s.)
- © **Sylvester, M.** 2006: Haugvikbåten fra Sømna – en plankebygd båt fra yngre bronsealder eller førromersk. *Viking* 2006, s. 91-106. (9 s)

JERNALDER

- E Bender Jørgensen, L.** 2012. The introduction of sails to Scandinavia: Raw materials, labour and land. In R. Berge, M. Jasinski & K. Sognnes (red): NTAG TEN, s. 173-83 (6 s).
- # **Crumlin-Pedersen, O.** 2010: *Archaeology and the Sea in Scandinavia and Britain*. Maritime culture of the north 3, Roskilde. 71-163. C. 45 sid. kjøpes. (finns også på bronsealder)
- © **Delaporta, K; Jasinski, M. E.; Søreide, F.** 2006. The Greek-Norwegian Deep-Water Archaeological Survey. *International Journal of Nautical Archaeology* 2006 ; Volum 35.(1) s. 79-87 (6 s.).
- E Gansum, T.** 2004: Role the Bones – from Iron to Steel. *Norwegian Archaeological Review* 37, 1, s. 41-57. (10 s).
- E Hedeager, L.** 2007: Scandinavia and the Huns: An Interdisciplinary Approach to the Migration Era. *Norwegian Archaeological Review* 40, 1, s. 42-58. (10 s).
- E Hedeager, L.** 2008: Paradigm exposed: reply to Ulf Näsman. *Fornvännen* 103, 279-283. (4 s).

- E Herschend, F.** 2009: *The Early Iron Age in South Scandinavia. Social Order in Settlement and Landscape*. Uppsala Universitet. s. 13-286, 329-410 (ca 200 s). [e-bok]
- E Howard-Johnston, J. , Frands Herschend & Lotte Hedeager** 2007: Comments on Lotte Hedeager: Scandinavia and the Huns: An Interdisciplinary Approach to the Migration Era. *Norwegian Archaeological Review* 40, 2, s. 199-207. (7 s)
- Müller-Wille** 1995. Boat Graves, Old and New Views. In: In: Crumlin-Pedersen, O. & Munch Thye, Birgitte, (reds). *The Ships as Symbols in Prehistoric and Medieval Scandinavia*. PNM, Copenhagen 1995: 101-110 (5 s.).
- © **Näsman, U.** 2008: Scandinavia and the Huns. A source-critical approach to an old question. *Fornvännen* 2008/2, 111-118. (5 s)
- E Näsman, U. 2009:** Paradigm misused: a de-railed debate. *Fornvännen* 104, 45-47. (3 s).
- E Stenvik, L.F.** 2003: Iron Production in Scandinavian Archaeology. *Norwegian Archaeological Review* 36, s. 119-34. (10 s).
- © **Westerdahl, C.** 1995: Society and Sail. On symbols as specific social values and ships as catalysts of social units. I: O. Crumlin-Pedersen & B. Munch Thye (red): *The Ship as Symbol in Prehistoric and Medieval Scandinavia*. (Publications from the National Museum. Studies in Archaeology & History I), Nationalmuseet: Copenhagen, s. 41-50. (6 s).
- © **Westerdahl, C.:**2008..Boats Apart. Building and Equipping an Iron Age and early-Medieval Ship in Northern Europe. *International Journal of Nautical Archaeology* 37.1: 17-31 (ca 10 s).
- © **Østmo, E.** 2003: Da nordboene lærte seg å ro. En teknologisk nyvinning for sjøfarten i tidlig jernalder. *Viking* 2003, s. 7-29. (11 s).

1510 s.

ARK2220 Feltarkeologisk metode II

Emneansvarlig: Hein Bjartmann Bjerck

Undervisningen omfatter grunnleggende teoretisk og praktisk opplæring i arkeologiske utgravningsteknikker tilpasset forskning og forvaltning.

Det foreleses om naturvitenskapelige analysemetoder og gis innføring i konserveringsteknikker. Et utfyllende materialkurs dekker det vanligste arkeologiske funnmaterialet hvor sentrale punkter vil være morfologi og råstoff, materialtyper, tilstand, nedbrytning og konservering.

Fås kjøpt som bok
© Finnes i kompendium

FELTUNDERSØKELSER

Collis, J. 2001: *Digging Up The Past. An Introduction to Archaeological Excavation.* Gloucesterchire. s 2–174. 92 sider

Harris, E. C. 1989: *Principles of archaeological stratigraphy.* London, s. 1–39. 33 sider

Løken, T., Pilø, L. & Hemmendorff O. 1996: *Maskinell flateavdekking og utgravning av forhistoriske jordbruksboplasser.* Stavanger. s 8–92. 84 sider

Eksempelstudier:

© **Als Hansen, B.** (1990). Arkæologiske undersøgelser i Gundsømagle kirke 1988. Kirens indre fra o. 1100 til vore dage. *Hikuin 17*, Højbjerg. S. 33-47 (15 s.)

Bergsvik, K. A. 2002. *Arkeologiske undersøkelser ved Skatestraumen. Bind 1.* Arkeologiske avhandlinger og rapporter fra Universitetet i Bergen. Bergen Museum, Universitetet i Bergen. Bergen. s. 9–22, 103–136, 158–239, 275 –317. 106 sider

E Banning, E.B. 2002. Interpreting Radiocarbon Dates. I: Jochim, M.A. (ed.) *The Archaeologist's Laboratory. Interdisciplinary Contributions to Archaeology.* S. 265-275. (10s.)

Finstad, E. 2009. Bygge- og ildstedsskikk på landsbygda i Sørøst-Norge i middelalder. I: J. Martens, V. V. Martens & K. Stene (red.) *Den tapte middelalder? Middelalderens sentrale landbebyggelse.* Varia 71. Oslo. s. 111-126 (15 s.)

Gjerpe, L. E. (red.) 2005. *Gravfeltet på Gulli.* Varia nr 60, Oslo, s. 2–167. 90 sider

© **Grenne, T. og Meyer, G.** 2010. Kvennfjellet i Selbu. *Trondhjem Turistforenings årbok 2009.* S 67- 94. (27 s)

© **Hedvall, R.,** 2002. Bebyggelse i staden. I: R. Hedvall m.fl. (red.) *Arkeologi i Vadstena. Nyaresultat med utgångspunkt i undersökningarna i stadsdelen Sanden.* Riksantikvarieämbetet. Arkeologiska undersökningar. Skrifter 46. Stockholm. s. 17-65 (48 s.)

© **Helberg, B. H.** 2010. Kvernsteinsindustri i vikingtid og tidlig middelalder i Saltdal kommune Nordland fylke. *Viking 2010.* S 103-120. (17 s.)

© **Heldal, T & Meyer, G.** 2011. The rise and fall of the Hyllestad millstone quarry landscape, Western Norway. *Bread for the People: The Archaeology of Mills and Milling. Proceedings of a Colloquium in the British School at Rome 4th-7th November 2009.* University of Southampton. Series in Archaeology No. 3. s. 325-340. (14 s.)

Hesjedal, A., M. Ramstad, A. R. Niemi 2009. *Undersøkelsene på Melkøya. Melkøya prosjektet – Kulturhistoriske registreringer og utgravninger 2001 og 2002.* Tromsø 36, Tromsø museum, Universitetet i Tromsø, Tromsø. Innledning (V–XVII) og Kap. 2: Undersøkelsene på Kilden, s. 105– 160. (31 s)

- E Larsson, S.**, 2003. Handledning till stratigrafisk dokumentation och tolkning. Riksantikvarieämbetet, Avdelningen för arkeologiska undersökningar. Stockholm (43 s.)
- E Malainey, M. E.** 2010: *A Consumer's Guide to Archaeological Science*. Manuals in Archaeological Method, Theory and Technique. Springer Science+Business Media. Kap. 8 Radiocarbon Dating. S.91-108. (17s.)
- # **Martens, V. V.**, 2009. Vassås-prosjektet. Et ødegårdsanlegg på Gran nordre, Hof kommune, Vestfold. I: J. Martens, V. V. Martens & K. Stene (red.) *Den tapte middelalder? Middelalderens sentrale landbebyggelse*. Varia 71. Oslo. s. 175-189 (14 s.)
- © **McLees, C.**, 1993. Fragmenter av en klosterkirke. Nye utgravninger i Nidarholm klosterkirke, Munkholmen ved Trondheim. *Hikuin 20*. Højbjerg. s. 83-92 (10 s.)
- # **Meling, T.** 2008. Lok 36 – Håhaugane. Aktivitets og bosetningsspor fra senmesolitikum– yngre jernalder. I Bjerck, H. B. (red.), L. I. Åstveit, T. Meling, J. Gundersen, G. Jørgensen & S. Normann, *NTNU Vitenskapsmuseets arkeologiske undersøkelser Ormen Lange Nyhamna, 197–216*. Trondheim Tapir Akademisk Forlag. 8 sider
- # **Meling, T.** 2008. Lok 56 – Håsandene. Bosetningsspor og dyrkningsspor fra bronsealder og førromersk jernalder. I Bjerck, H. B. (red.), L. I. Åstveit, T. Meling, J. Gundersen, G. Jørgensen & S. Normann, *NTNU Vitenskapsmuseets arkeologiske undersøkelser Ormen Lange Nyhamna, 323–334*. Trondheim : Tapir Akademisk Forlag. 6 sider
- © **Nordeide, S. W.** 2003. Maktens sete- bispegård og festningsanlegg. *Ecclesia Nidrosiensis 1153-1537. Søkelys på Nidaroskirkens og Nidarosproveniensen historie*. Senter for middelalderstudier, NTNU. Skrifter Nr. 15. S. 401-423. 22. s.
- # **Olsen, J.**, 2009. Middelalderens trebygninger – spor vi kan forvente å finne. I: J. Martens, V. V. Martens & K. Stene (red.) *Den tapte middelalder? Middelalderens sentrale landbebyggelse*. Varia 71. Oslo. s.127-136 (10 s.)
- © **Rundberget, B.** 2005. Kunnskapen om jernvinna. Funn og forskning i Trøndelag. Foredrag fra to arkeologiseminar i 2003. *Stiklestad Nasjonale Kultursenter. Bind 7*. Stiklestad. s. 65-82. (17 s.)
- © **Storemyr, P.**2003. Stein til kvader og dekor i Trøndelags middelalderkirker – geologi, europeisk innflytelse og tradisjoner. *Ecclesia Nidrosiensis 1153-1537.Søkelys på Nidaroskirkens og Nidarosproveniensen historie*. Senter for middelalderstudier, NTNU. Skrifter Nr. 15. s. 445-464. (19 s)
- © **Sundnér, B.**, 2000. The archaeology of buildings and buildings as archaeological sources. I: G. Eriksdotter, S. Larsson & V. Löndahl (red.) *Att tolka stratigrafi. Det tredje nordiska Stratigrafimötet Åland 1999*. Meddelanden från Ålands högskola nr. 11. Mariehamn. s. 26-35 (10 s.)
- © **Tagesson, G.**, 2000. ”Bodde dom där nere?”. Om kulturlagerbildning och avfallshantering i stormaktstidens Norrköping. I: G. Eriksdotter, S. Larsson & V. Löndahl (red.) *Att tolka stratigrafi. Det tredje nordiska stratigrafimötet Åland 1999*. Meddelanden från Ålands högskola nr. 11. Mariehamn. s. 153-173 (20 s.)
- Oppslagsverk (ikke pensum)**
- Maschner, H. D. G. og C. Chippindale (eds)** 2005. *Handbook of Archaeological Methods*. AltaMira Press, Lanham, New York, Toronto, Oxford.
- Roskams, S.** 2001. *Excavation. Cambridge Manuals in Archaeology*. Cambridge University Press. Cambridge.

KULTURMINNEFORVALTNING OG REGELVERK

Riksantikvaren 2000: *Riksantikvarens strategi 2000-2005*. 11 sider.

Riksantikvaren 2001: *Alle tiders kulturminner*. (hele heftet) 21 sider.

ARTEFAKTSTUDIER

Asa Berger, A. 2009. *What Objects Mean. An Introduction to Material Culture*. Left Coast Press. Walnut Creek. Hele boken. 150 sider

- # **Eriksen, B. V.** 2000. *Flintstudier*. Aarhus Universitetsforlag, Aarhus. Indledning (9-17), Grundlæggende flintteknologi (37-50), Experimentell flinthugging (59-74), "Chaîne opératoire" (75- 100), Flintsammensætning (101-126), Relativ datering af flintinventarer (127-140), Flintteknologiske attributanalyser (141-156), Slidsporstudier (207-218). 85 sider
- # **Hurcombe, L. M.** 2007. *Archaeological Artefacts as Material Culture*. Routledge, London and New York. Hele boken . 185 sider
- © **Olsen, B.** 2010. *In Defense of Things : Archaeology and the Ontology of Objects*. Lanham, New York, Toronto and Plymouth, AltaMira Press. Kap. 1 og 2. 38 sider. © **Skaare, K.** 1995. Hvordan kan vi vite det? *Norges mynthisorie. Bind 1*, 13-22. 9 sider
- Oppslagsverk (ikke pensum)**
- Ballin, T. B.** 1996 *Klassifikasjonssystem for stenartefakter*. Varia 36. Universitetets Oldsaksamling, Oslo.
- Helskog, K., S. Indrelid og E. Mikkelsen** 1976. Morfologisk klassifikasjon av slåtte steinartefakter *Universitetets Oldsaksamlings årbok 1972 –1974*.
- Jeg ser på Oldsaker.** 1973 Politikens forlag.
- Petersen, J.** 1919. *De norske vikingesverd*
- Petersen, J.** 1928. *Vikingetidens smykker*.
- Petersen, J.** 1955. *Vikingetidens smykker i Norge*. Katalog over utstillingen av norske smykker fra Vikingetiden.
- Rygh, O.** 1885. *Norske Oldsaker*.
- Skaare, K.** 1968. *Moneta Norwei. Norsk mynt i 1000 år*. Universitetsforlaget, Oslo.
- Statens Historiska Museum.**1995. *Vikingatidens ABC* (nytt opplag)
- Østmo, E. og L. Hedager** (red). 2005. *Norsk Arkeologisk leksikon*, Pax forlag Oslo

KONSERVERING

a) Generelt

- "What is Conservation?", www.cac.accr.ca/english 3 sider
- "What is a Conservator?", www.artscons.udel.edu/artconservation Klikk på video nederst på siden. "Conservation—Who, What, Where, When, Why, and How?" 6 sider
- www.sha.org/research_resources/conservation_faqs/whowhat.htm
- "Conserving the In Situ Archaeological Record" 6 sider
- http://www.indiana.edu/~arch/saa/matrix/afm/afm_manu.htm
- "What is conservation science?"
- <http://aic.stanford.edu/sg/rats/whatis.html>. 3 sider
- # **Cronyn, J. M.** (1990). *The Elements of Archaeological Conservation*. London: Routledge, London. 126 sider
- Introduction s 1–13. 13 sider
- Agents of deterioration s 14–42. 29 sider
- Composition and deterioration of siliceous materials and stone s 102–114.13 s
- Composition and deterioration of cementing materials s 116–120. 5 sider
- Composition and deterioration of glass s 128–134. 7 sider
- Composition and deterioration of ceramics s 141–147. 7 sider
- Composition and deterioration of metals s 160–176. 17 sider
- Composition and deterioration of organic materials s 238–245. 8 sider
- Composition and deterioration of wood s 246–251. 6 sider
- Composition and deterioration of skin s 263–268. 5 sider
- Composition and deterioration of skeletal materials s 275–278. 7 sider
- Composition and deterioration of horn and fibres s 282–287. 7 sider
- Composition and deterioration of amber s 293–294. 2 sider

b) Eksempelstudier

Fell, V. 1996. Washing away the evidence. I: A. Roy & P. Smith (red) *Archaeological Conservation and its Consequences* IIC. London. s 48–50. 3 sider.

Peacock, E. 2004. Havbunn – fremtidens lagringsplass for marinarkeologiske gjenstander? SPOR 19(2), s 34–37. 4 sider.

Peacock, E. og Turner-Walker, G.H. 1998. Erkebispens nye dusj. SPOR 13(1), s 44–47. 4 sider.

Watkins, S. & E. Cameron. 1987. An Iron Age warrior's grave from Gurney: the excavation, conservation and interpretation of its contents. *Recent Advances in the Conservation and Analysis of Artifacts*, J Black (red). Summer Schools Press, London. s 51–57. 7 sider.

c) Oppslagsverk konservering (ikke pensum)

Cross, S., C. Hett & M. Bertulli. 1989. *Conservation Manual for Northern Archaeologists*. Archaeology Report No. 6. Prince of Wales Northern Heritage Centre, Yellowknife.

Dowman, E. A. 1970. *Conservation in Field Archaeology*. London: Methuen.

Ellis, L. 2000. *Archaeological Method and Theory: An Encyclopedia*. London: Garland Publishing.

Madsen, H. B. 1994. *Handbook of Field Conservation*. Copenhagen: Royal Danish Academy of Fine Arts, School of Conservation.

Payton, R. 1992. *Retrieval of Objects from Archaeological Sites*. London: Archetype Publications.

Price, N. S. 1995. *Conservation on Archaeological Excavations*. Rome: ICCROM.

Robinson, W. 1998. *First Aid for Underwater Finds*. London: Archetype Publications / Nautical Archaeology Society.

Sease, C. 1994. *A Conservation Manual for the Field Archaeologist*. Archaeological Research Tools, Vol.4. Los Angeles: Institute of Archaeology, University of California.

Singley, K. 1988. *The Conservation of Archaeological Artifacts from Freshwater Environments*.

South Haven: Lake Michigan Maritime Museum.

Watkinson, D. & V. Neal. 1998. *First Aid for Finds*. London: Rescue / UKIC Archaeology Section.

Emner på masternivå vår 2015 – arkeologi

ARK3250 Museologi på universitetsmuseer

Emneansvarlig: Axel Christophersen

Brattli, Terje & Steffensen, Morten: *Expertise and the formation of university collections*. I ”Forskningsprosjekter Nordisk Museologi 2014 nr. 1”, ss. 95-102. (7s).

Brattli, Terje : *Formidling og det arkeologiske kulturminnet*. I (Blankholm, Hans Petter, Bratrein, Håvard Dahl, Sarntzen, Johan E. Og Lind, Keth (red.): ”Nord-Norge i Europa. Arkeologi, historie og kulturvern. Venneskrift til Reidar Bertelsen. Tromsø Museums Skrifter XXXIV, ss. 51-57 (6s).

Cheng Donghong, Claessens Michael , Gascoigne Toss, Metcalfe Jenni, Schiele Bernhard and Shi Shunke (eds.): *Communicating Science in Social Contexts. New Models, new practices*. Springer Science 2008, ss. 1-54 (54s).

Christophersen Axel, Brandt Thomas, Børresen Anne Kristine, Overskaug Kristian: *Collecting scientific instruments: Why, how and for whom?* I Sofias Talas and Lorenzo, Martha C. (eds.: *Arranging and Rearranging: Planning for University Heritage for the Future*”, ss. 75-83, Padova 2012 (8s).

Eriksen, Anne: *Museum*. Oslo 2009. (251s).

Hooper-Greenhill, Eilean: *Museums and the shapings of knowledge*. London and new York 1992/2001. (232s).

Johansen, Anders: *Museumsforskning som museumsutvikling*. Norsk Museumsutvikling 6:2000. (11s).

Maurstad Anita og Hauan Marit (red.): *Museologi på Norsk. Universitetsmuseenes gjøren*. Trondheim 2012. (237s).

Museologia. An international journal of museology, vol 2, number 1-2 spring 2002: *Intensifying Support for and Increasing Audience in University Museums and Collections*, ss.1-30 (30s).

Stenvik, Lars Fredrik (in press): *Museum og publikumsmottak Et skråblikk på møtestedetrollen*. (ca 10 s).

De som har tatt KULMI2300 skal i tillegg lese:

Macdonald, Sharon (ed.): *Museum Studies. A companion*. Ch. One: Expanding Museum Studies: An introduction, ss 1-12 og Part One: Perspectives, Disciplines, Concepts, ss. 14-109. Blackwell Publishing 2011 (109 s).

(Totalt ca 845 s)

ARK3320 Feltarkeologisk metode III

15 sp

Bøker:

Bjerck, Hein (red.) Åstveit, Leif Inge, Meling, Trond, Gundersen, Jostein, Jørgensen, Guro, Norman, Ståle, 2008: Ormen Lange Nyhamna. *NTNU Vitenskapsmuseets arkeologiske undersøkelser*. Tapir Akademiske forlag. Kap. 1 og 2. s. 1-70. (Boka er tilgjengelig på SAK)

Lucas, Gavin, 2001: *Critical approaches to fieldwork. Contemporary and historical archaeological practice*. Routledge. 214 sider.

Stenvik, L.F. (2001): Skei - et maktsenter fram fra skyggen. Vitark 2. *Acta Archaeologica Nidarosiensia*. 65 sider. (Boka er tilgjengelig på SAK)

Kompendium:

Christophersen, A. og Jondell, E., 1988: "Feltundersøkelsene 1973-85" s. 9-37..I Fortiden i Trondheim bygrunn:Folkebibliotekstomten. *Meddelelser nr.13 Del 1. Utgraving, kronologi og bebyggelsesutvikling*. Riksantikvaren, Utgravingskontoret for Trondheim.

Ethelberg, Per, 1986: HJEMSTED – en gravplads fra 4. og 5. årh e.Kr. *Skrifter fra museumsrådet for Sønderjyllands amt, 2. Haderslev 1986*. s. 7 – 23.

Fjellheim, Sverre 1999: Samer i Rørostraktene, s. 13- 31, 145-177, 291-297. Snåsa 1999.

Grønnesby, Geir 2009: En reise gjennom liv og død, ild og vann. En bronsealders gravruin i Steinkjer. *Vitark 6 . Acta Archaeologica Nidarosiensia*. s. 66-77.

Hodder, Ian, 1999: The arcaeological process. An introduction. Blackwell publishers. Kap. 5. s. 80 – 104.

Lind, Birgit, 1991: Slusegårdsgravpladsen III, Gravformer og gravskikke. Bådgravene. s. 17 – 50. *Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter XIV, 3 1991*.

Løken, Trond 1977: " Nye funn fra et gammelt gravfelt. Kan gård og gravplass gå tilbake til eldre bronsealder?" s.133-165. I *Viking XLI-1977*.

Løken, Trond 2003: Oppkomsten av den germanske hallen - Hall og sal i eldre jernalder i Rogaland. s. 49 - 83. *Viking 2001*.

Mikkelsen, Martin 1996: "De 3-skibede bronzealderhuse i Viborg amt." s. 34-59.

"Bronzealderbosættelserne på Ås-højderyggen i Thy." s. 110-123. *Bronzealderens bopladser i Midt- og Nordvestjylland*. Udgivet af De Arkæologiske Museer i Viborg amt.

Nordeide, S.W. 1988: "Relativ kronologi og faseinndeling" s. 38-61. I Fortiden i Trondheim bygrunn:Folkebibliotekstomten. *Meddelelser nr.13 Del1. Utgraving, kronologi og bebyggelsesutvikling*. Riksantikvaren,

Rønne, Preben 1997: En landingsplads ved Hørsekær. *Storebælt i 10.000 år. Mennesket, havet og skoven* s. 290 - 294. København 1997.

Stenvik, Lars 1982: Arkeologiske kulturminner i Gaulavassdraget, Sør-Trøndelag. Verneplan for vassdrag Rapport / Det Kgl. Norskevidenskabers selskab, Museet. *Arkeologisk serie*; 1982:3 Trykt: Trondheim, 1982. s. 11-24, 47-54.

Elektroniske ressurser:

NTNU Vitenskapsmuseet 2010: Høringsuttalelse – Strategisk plan for forvaltning av arkeologiske

kulturminner og kulturmiljøer 2010-2020. (13 sider)

<http://www.riksantikvaren.no/filestore/NTNUVitenskapsmuseet.pdf>

Petterson, Kristian 1983: Øvre Glomma: arkeologiske undersøgelser 1982 i Forbindelse med konsesjonssøknad. s. 5- 16, 35 – 39, 63 – 77. Verneplan for vassdrag Rapport. Det Kgl. Norske videnskabernes selskab, Museet. *Arkeologisk serie*; 1983:1, Trondheim 1983. 15 sider.

Artikkelen er lagt ut på internett:

<http://www.ntnu.no/vmuseet/fakark/formidling/artikler.html>

RIKSANTIKVAREN, 2007: VEILEDER – FORVALTNINGEN AV AUTOMATISK FREDETE KULTURMINNER. (25 sider). Finnes på www.ra.no

RIKSANTIKVAREN 2010: Strategisk plan for forvaltning av arkeologiske kulturminner 2010-2020

– Høringsutkast. (19 sider)

<http://www.riksantikvaren.no/filestore/STRATEGISKPLAN-HRINGSUTKAST.pdf>

Tidsskrift (tilgjengelig på Gunnerusbiblioteket):

Diinhof, Søren, 2005: Kokegruber – glimt af en rituel praksis gennem 1500 år. *De gåtefulle kokegroper*. Varia 58. s. 135 – 144. Oslo 2005.

Gustafson, Lil, 2005: Om kokegroper i Norge. *De gåtefulle kokegroper*. Varia 58. s. 103 - 134. Oslo 2005.

Gustafson, Lil, 2005: Om kokegrop – kokesteinsgrop – kokegrube – jordovn – hårdgrop – torkugn – skårvsteinsgrop. *De gåtefulle kokegroper*. Varia 58. s. 7 – 8. Oslo 2005.

Høgestol, M. et alii, (red.) 2005: Konstruksjonsspor og byggeskik – metodikk, tolkning og forvaltning. *Ams-Varia* 43. s. 9-168.

Martens, Jes, 2005: Kokegruber i syd og nord – samme sag? *De gåtefulle kokegroper*. Varia 58. s. 37- 56. Oslo 2005.

Totalt ca 930 sider

KONSERVERING:

Sease, C. (2000). Conservation of archaeological materials. I L. Ellis (red.) *Archaeological Method and Theory: An Encyclopedia*. London: Garland Publishing, s.120-124, 5 sider.

Sease, C. (1995). First aid treatment for excavated finds. I N.S. Price (red.) *Conservation on Archaeological Excavations*. Rome: ICCROM, s. 29-44, 16 sider.

Sease, C. (1987). *A Conservation Manual for the Field Archaeologist*. Los Angeles: University of California, s. 23-49, 27 sider.

Stubbs, J.H. (1995). Protection and presentation of excavated structures. I N.S. Price(red.) *Conservation on Archaeological Excavations*. Rome: ICCROM, s. 73-89, 17 sider.

Totalt 91 sider

Anbefalt tilleggslitteratur:

Børsheim, R.L. E-C. Soltvedt et alii, 2002: GAUSEL - utgravningene 1997 - 2000. AmS-Varia 39. Stavanger 2002.

Feltperm. Oppslagsverk for rutiner og fremgangsmåter ved arkeologiske utgravninger.

Seksjon for arkeologi og kulturhistorie. Vitenskapsmuseet. NTNU. u.år. Utleveres i kopi.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag 2000. *Verdier i Gaula, Midtra Gauldal kommune i Sør-Trøndelag*. Utgitt av direktoratet for naturforvaltning i samarbeid med Norges vassdrag- og energidirektorat. VVV-rapport 2001-22, Trondheim.

Holck, Per 1970: Skjelettgraving. En innføring i antropologi for arkeologer. Universitetsforlaget.

RIKSANTIKVAREN (utgitt av):

Forskrift om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven:

<http://www.lovdatab.no/for/sf/md/md-19790209-8785.html>

Forskrift om forbud mot utførsel av kulturminner:

<http://www.lovdatab.no/for/sf/kk/kk-20011214-1420.html>

Europastudier

Emner på påbyggingsnivå vår 2015 – europastudier

EUR2915: Den europeiske integrasjonsprosessen (7,5 sp)

Emneansvarlig: Lise Rye

Hvordan kan fremveksten av Den europeiske union (EU) forklares? Hvorfor har konsoliderte nasjonalstater, som kjempet verdenskriger for å forsvare sin suverenitet, valgt å gi fra seg deler av denne suvereniteten til EUs institusjoner? Målet med dette kurset er å gi forståelse for bakgrunnen for og utviklingen av den europeiske integrasjonsprosessen. Dette gjøres gjennom å studere betingelsene for integrasjon på tre plan: det innenrikspolitiske, det europeiske og det internasjonale. Kurset setter ideen om et forent Europa i et langt historisk perspektiv, men konsentrerer oppmerksomheten om perioden etter 2. verdenskrig. Kurset gir praktisk erfaring med kildeanalyse og skal derigjennom forberede kandidatene på gjennomføring av et større analytisk arbeid.

Grunnbøker

Desmond Dinan (2014), *Europe Recast. A History of European Union*, Boulder (Lynne Rienner) (400 sider)

Tony Judt (2011), *A Grand Illusion? : An Essay on Europe*, New York (NYU Press) (161 sider)

Artikler:

Halvparten av tekstene på denne listen er tilgjengelige på nett. De øvrige (markert med *) er samlet i et kompendium som kan kjøpes på Akademika.

Loth, Wilfried (2008), "Explaining European Integration: The contribution from Historians", *Journal of European Integration History*, 14 (1), s 11-28 (18 sider)

Gilbert, Mark (2008), "Narrating the Process: Questioning the Progressive Story of European Integration", *Journal of Common Market Studies*, 46 (3), s 641-662 (21 sider)

Hogan, Michael J. (1987), "Conclusion: America made the European way", *The Marshall Plan. America, Britain and the reconstruction of Western Europe, 1947-1952*, Cambridge University Press, s 427-445 (18 sider)*

Milward, Alan S. (1989), "Was the Marshall Plan Necessary?", *Diplomatic History*, vol 13. No. 2, 1989, s 231-253 (22 sider)*

Duchêne, François (1994), "Transforming Leader", *Jean Monnet. The First Statesman of Interdependence*, W.W. Norton & Company, Chapter 13, s 390-410 (21 sider)*

Milward, Alan S. (2000), "The lives and teachings of the European saints", *The European Rescue of the Nation -State*, 2nd edition, London (Routledge), s 318-344 (26 sider)*

Möckli, Daniel (2009), "Chapter 1: New leaders and the relaunch of Europe", *European Foreign Policy during the Cold War. Heath, Brandt, Pompidou and the Dream of Political Unity*, London (I.B.Tauris), s 17-55 (39 s)*

Ludlow, N. Piers (2003), "An Opportunity or a Threat? The European Commission and the Hague Council of December 1969", *Journal of European Integration History*, 9 (2), s 11-25 (14 sider)

Loth, Wilfried (2013), "Negotiating the Maastricht Treaty", *Journal of European Integration History*, 19 (1) s 67-83 (16 sider)

Thiemeyer, Guido (2013), "Economic Models in France and Germany and the Debates on the Maastricht Treaty", *Journal of European Integration History*, 19 (1) s 85-103 (18 sider)

Primærkilder:

Et utvalg primærkildene inngår i kursets pensum. En oversikt over kildene til årets kurs vil bli gjort tilgjengelig på It's Learning ved semesterstart.

Historie:

Emner på basisnivå vår 2015 - historie

HIST1110 Oversikt over eldre historie fram til ca. 1550

Emneansvarlig: Erik Opsahl

Emnet gir en grunnleggende innføring i utviklingslinjer og sentrale historiske problemer i europeisk historie fra Romerrikets tid og fram til midten av 1500-tallet, da middelalderens universelle keiserdømme ble avvirket og den kirkesplittelsen som ble innledet omkring 1520, festnet seg. Oversikten vil også omfatte norsk historie fra vikingtida av (ca. 800 e. kr.). Sentrale temaer vil være den politiske og kulturelle arven fra Roma og dannelsen av en egen "europeisk" sivilisasjon i tidlig middelalder (til ca. år 1000), den universelle latinske kirkens historie, europeiske statsdannelser i høymiddelalderen (ca. 1100-1300) og det moderne gjennombruddet i seinmiddelalderen (ca. 1350-1550). Disse politiske og kulturelle utviklingstrekkene vil igjen ses mot den befolkningsmessige og økonomiske utviklingen i perioden.

Pensum antall sider

Romersk historie

Marcel Le Glay, Jean Louis Voison, Yann Le Bohec, *A History of Rome*,
Oxford 2008 514 sider

Europeisk historie

Sverre Bagge: *Europa tar form*, Oslo 2004 310 sider
Steinar Imsen: *Europa 1300-1550*, Oslo 2002 195 sider

Norsk og øvrig nordisk historie

O.G. Moseng m. fl.: *Norsk historie 750-1537*, Oslo 2007 406 sider
O.G. Moseng m. fl.: *Norsk historie 1537-1814*, Oslo 2003: 11-57 47 sider
Ida Blom & Sølvi Sogner, *Med kjønnsperspektivet på norsk historie*,
2. utgave, Oslo 2005: 19-102 84 sider
Harald Gustafsson: *Nordens historia*, Lund 2007: 13-95 82 sider

Til sammen **1638 sider**

HIST1150 Oversikt over tidlig nytids historie 1550-1850

Emneansvarlig: Magne Njåstad

Emnet gir en grunnleggende innføring i utviklingslinjer og sentrale historiske problemer i perioden 1550-1850. Emnet vil legge vekt på å se norsk, nasjonal og global historie i sammenheng, i en tid da menneskenes geografiske horisont ble utvidet. Emnet vil strekke seg fra virkningene av reformasjon og europeisk ekspansjon på 1500-tallet til den industrielle revolusjon og de politiske revolusjoner på 1700-1800-tallet, og vil legge vekt på å se de ulike sider av samfunnslivet i sammenheng.

Pensum	Antall sider
<i>Norsk og nordisk historie</i>	
Moseng/Opsahl/Petterson/Sandmo: <i>Norsk historie 1537-1814</i> , Universitetsforlaget: 58-383	326
Jan Eivind Myhre: <i>Norsk historie 1814-1905</i> , Samlaget: 11-99	89
Blom/Sogner: Med kjønnsperspektiv på norsk historie (del 2 Sandvik): 85-134	50
Ståle Dyrvik: Året 1814	113
Harald Gustafsson: Nordens historia; 95-204	<u>106</u>
	684
<i>Verdenshistorie</i>	
Palmer et.al. kap. 3-11	384
McNeill, J.R. og William McNeill: <i>The Human Web: A Bird's-Eye View of World History</i> , kap. 6-7: 155-267	113
Sølvi Sogner: <i>Kvinnen i den vestlige verden fra år 1500 til i dag</i> , 2005: 15-172	158
Thomas J. Misa: <i>Leonardo to the Internet: Technology & Culture: From the Renaissance to the Present</i> , 2004, kap. 2-3: 33-96	<u>64</u>
Til sammen	1403

Emner på påbyggingsnivå vår 2015 - historie

HIST2135 Stat, krig og ideologi i europeisk høymiddelalder

Emneansvarlig: Erik Opsahl

Bøker	antall sider
Barrell, A.D.M. <i>Medieval Scotland</i> , Cambridge Medieval Textbooks, Cambridge: Cambridge University Press 2000: Kap. 1-5	136
MacKay, Angus <i>Spain in the Middle Ages. From Frontier to Empire 1000-1500</i> , London: Palgrave macmillan 1977: Inroduction & Part I: kap. 4-5	117
Strayer, J. <i>On the Medieval Origins of the Modern State</i> . Princeton: Princeton University Press 2002.	114
Kompendium	
Bagge, Sverre. « Ideologies and mentalities » in Knut Helle (ed.) <i>The Cambridge History of Scandinavia</i> , Volume 1, <i>Prehistory to 1520</i> , Cambridge: Cambridge University Press 2003: 465-486	22
Bagge, Sverre. <i>From Viking Stronghold to Christian Kingdom. State Formation in Norway, c. 900-1350</i> , Copenhagen: Museum Tusculanum Press 2010: 69-135 (“War, Military Organisation and Social Change”)	67
Bagge, Sverre. «Propaganda, Ideology and Political Power in Old Norse and European Historiography: a comparative view » in <i>L’Historiography Médiévale en Europe</i> , Paris: Éditions du CNRS 1991: 199-208.	9
Bagge, Sverre. « Borgerkrig og statsutvikling i Norge i Middelalderen » i <i>Historisk Tidsskrift</i> 2-1986: 145-197	53
Bjørge, Narve. "800-1536. Makt – og avmakt", Del 1 i N. Bjørge m.fl., <i>Norsk utenrikspolitikk historie I. Selvstendighet og union</i> , Oslo 1995: 70-81	12
Cawsey, Suzanne F. «Mythologies of State” i <i>Kingship and Propaganda. Royal Eloquence and the Crown of Aragan c.1200-1450</i> , Oxford: Clarendon Press 2002: 103-121	19
Clanchy, M. "Literacy, Law, and the power of the State" in Cammarosano (edit.) <i>Culture et Idéologie dans la Genèse de l’État Moderne</i> , École française de Rome 1985: 25-34	9
Contamine, Philippe. <i>War in the Middle Ages</i> . Oxford: Basil Blackwell 1984: 238-248 & 260-308 (kap. 8, 10 & Conclusion)	60
Helle, Knut “Towards nationally organized systems of government” & «The Norwegian kingdom: succession disputes and consolidation», in Knut Helle (ed.) <i>The Cambridge History of Scandinavia</i> , Volume 1, <i>Prehistory to 1520</i> , Cambridge: Cambridge University Press 2003: 345-352 & 369-391	31
Helle, Knut. “Den primitivistiske vendingen i norsk historisk middelalderforskning” i <i>Historisk tidsskrift</i> 4-2009: 571-609	39
Melve, Leidulf. <i>Med ordet som våpen. Tale og skrift i vestleg historie</i> . Oslo: Samlaget 2001: 127-146 (kap. 9)	20
O’Callaghan, Joseph: “Warfare in the Crusading Era”, i <i>Reconquest and Crusade in Medieval Spain</i> . Philadelphia: University of Pennsylvania Press 2003: 124-151	28
Orning, Hans-Jacob. “Norsk middelalder i et antropologisk perspektiv. Svar til Knut Helle” i <i>Historisk tidsskrift</i> 2-2010	14
Reynolds, Susan. « The historiography of the Medieval State » in M. Bentley (ed.) <i>Companion to Historiography</i> , London: Routledge 1997: 117-138	21

Tilly, Charles. "War Making and the State Making as Organized Crime" in Evans, Rueschemeyer & Skocpol (ed.), *Bringing the State Back In*, Cambridge: Cambridge University Press 1985: 169-191

17

Til sammen

788 sider

HIST2155 Musikk og politikk i middelalderen

Emneansvarlig: Roman Hankeln

Musikkhistorien i middelalderen gir en god mulighet til å undersøke forholdet mellom politisk makt og kulturelle aktiviteter på denne tida. Seminaret gir en oversikt over samspillet mellom kirkelige og ”statlige” institusjoner og enkelte kulturskapende personer og forsøker også å gi et svar på spørsmålet hvilken betydning kirkelige musikk hadde i den politiske virkeligheten i middelalderen.

Pensum

DE FØLGENDE MATERIALER FINNES KOMPLETT I ET KOMPENDIUM SOM SELGES PÅ BEGYNNELSEN AV SEMSETERET. I TILLEGG KOMMER MATERIALET PÅ IT’S LEARNING.

	Antall sider
Blackburn, Bonnie J., ‘Masses based on popular songs and solmisation Syllables’, Sherr, R. (ed.), <i>The Josquin Companion</i> , Oxford 2001, 51–62.	12
Dillon, Emma, ‘The profile of Philip V in the Music of Fauvel’, Bent, Margaret / Wathey, Andrew (ed.), <i>Fauvel studies. Allegory, chronicle, music, and image in Paris, Bibliothèque Nationale de France MS Français 146</i> , Oxford 1998, 215–231.	17
Fenlon, Iain, ‘Patronage, Music, and Liturgy in Renaissance Mantua’, Kelly, Forrest (ed.), <i>Plainsong in the age of polyphony</i> , Cambridge 1992 Cambridge Studies in performance practice, 2), 209–235.	27
Gaposchkin, Cecilia, ‘Political Ideas in Liturgical Offices of Saint Louis’, Hankeln, Roman (ed.), <i>Political plainchant? Music, Text and Historical context of Medieval Saint’ Offices</i> , Ottawa, Canada 2009 (Musicological Studies, 111), 59–80.	22
Hankeln, Roman, ‘Ars musica / ars sacra / ars politica. Questions about the representation of political power in the offices of St Henry II.’, Hiley, David (ed.), <i>Ars musica, musica sacra</i> , Tutzing 2007 (Regensburger Studien zur Musikgeschichte, 4), 19–27.	12
Hansen, Finn Egeland, . in: <i>Gads Musikhistorie</i> , København 1990, 16–28 (Gregorianikk), 76–78 (1300-tallet), 84–86 (isorytmisk motett), 103–105 (renessanse), 110–112 (Dufay), 117–118 (Josquin), 121–123 (Josquins messer).	30

- Iversen, Gunilla, 'Transforming a Viking into a Saint: the Divine Office of St. Olav', Fassler, Margot E./Baltzer, Rebecca A. (ed.), *The Divine Office in the Latin Middle Ages: Methodology and Source Studies, Regional Developments, Hagiography*, Oxford 2000, 401–429. 29
- Kauffmann, Martin, 'Satire, pictorial genre and the illustrations in BN fr. 146', Bent, Margaret / Wathey, Andrew (ed.), *Fauvel studies. Allegory, chronicle, music, and image in Paris, Bibliothèque Nationale de France MS Français 146*, Oxford: Clarendon Press 1998, 285–305. 21
- Krötzl, Christian, 'Den nordiska pilgrimskulturen under medeltiden', Lars Rumar (ed.), *Helgonet i Nidaros. Olavskult och kristnande i Norden*, Stockholm 1997, 141–60. 20
- Ledang, Ola Kai, 'From Galdr to Paternoster – Norse and Christian Music Practices in Snorri's Heimskringla', Dybdahl, A. / Ledang, O. K. / Petersen, N. H. (ed.), *Gregorian Chant and Medieval Music*, Trondheim 1997, 85–106. 22
- Lockwood, Lewis, 'Aspects of the L'homme armé tradition', *Proceedings of the Musical Association* 100, 1973–1974, Les s. 97–107, 116–122. JSTOR 11
- Lockwood, Lewis, 'Strategies of music patronage in the fifteenth century: the Cappella of Ercole I d'Este', Fenlon, Iain (ed.), *Music in medieval and early modern Europe: patronage, sources, and texts*, Cambridge 1981, 227–248. 22
- Lundkvist, Sven, 'Sankt Olavskultens bakgrund i den europeiska pilgrimskulturen', Lars Rumar (ed.), *Helgonet i Nidaros. Olavskult och kristnande I Norden*, Stockholm 1997, 161–171. 11
- Prizer, William F., 'North Italian Courts', Fenlon, Iain (ed.), *The Renaissance: from the 1470s to the End of the 16th Century*, Basingstoke 1989, (Man and music, 2), 133–155. 23
- Rankin, Susan, 'Carolingian music', Rosamond McKitterick, *Carolingian Culture: Emulation and innovation*, Cambridge 1994, 274–292. 19
- Reynolds, Christopher, 'Rome: a City of Rich Contrast', *The Renaissance: from the 1470s to the End of the 16th Century*, Basingstoke 1989 (Man and music, 2), 63–73 11
- Tacconi, Marica S., 'The Cathedral and its Service Books', Tacconi, Marica S., *Cathedral and civic ritual in late medieval and Renaissance Florence: the service books of Santa Maria del Fiore*, Cambridge 2005 (Cambridge studies in palaeography and codicology, 12), 8–42. 3 5
- Wright, Craig, 'The shape of the liturgy in the Late Middle Ages', Wright, Craig, *Music and ceremony at Notre Dame of Paris 500 – 1550*, Cambridge 1989, 98–139. 42
- Wright, Craig, 'The Carolingian Laudes regiae', Wright, Craig, *Music and ceremony*, 198–206. 7
- Wright, Craig, 'The coronation of Henry VI of England at Notre Dame', Wright, C., *Music and ceremony*, 206–217. 12
- Wright, Craig, 'Antoine Brumel and Patronage at Paris', Fenlon, Iain (ed.), *Music in medieval and early modern Europe: patronage, sources, and texts*, Cambridge 1981, 37–60. 24
- Wright, Craig, 'Dufay's *Nuper rosarum flores*, King Solomon's Temple, and the Veneration of the Virgin', *Journal of the American Musicological Society* 47, 1994, 395–441. JSTOR 47

HIST2515 Fra Leonardo til Internett - en innføring i teknologihistorie

Emneansvarlig: Thomas Brandt

I dette emnet studerer vi nærmere forholdet mellom kultur og samfunn i den europeiske kulturkrets og dets forhold til teknologi og teknologisk endring fra renessansen til i dag. Det er ikke et emne i gamle teknikker, men snarere en analyse og drøfting av hvorledes samfunn og kultur har formet teknologier innen bedrifter, foretak infrastruktur (fra veier, kanaler og jernbane til mobiltelefon og internett - og containere). Videre i forhold til religion og krigskunst, palasser og byplaner. Vi skal se på forholdet til kunst, arkitektur og vitenskap, samt utdanningsinstitusjoner og profesjonskamper. Kurset inkluderer også en en-dags ekskusjon til "teknologiens Europa" der vi skal se på steder i Trondheim som representerer teknologiske og vitenskapelige institusjoner, bygninger og nyvinninger som var typisk for den europeiske moderniseringsprosess gjennom 300 år.

Antall sider

Friedel, Robert, *A Culture of Improvement: Technology and the Western Millenium*, Cambridge, Mass.: The MIT Press, 2007 – hele boka er pensum – Unntatt følgende kapitler: 9, 11, 18 og 22. = 463 s.

Andersen, Håkon With m. fl. *Fabrikken*. Oslo: Spartacus forlag, 2004.
Følgende sider er pensum: 14-45, 67-147, 224-237, 302-335, 416-609

= 350 s.

NB! Boka *Fabrikken* vil bli gjort elektronisk tilgjengelig via It's Learning i god tid før undervisningsstart.

SUM PENSUMSIDER:

813 s.*

*Begge pensumbøkene inneholder en god del illustrasjoner, så reelt blir antall sider lavere.

Annet:

Misa, Thomas: *Leonardo to the Internet* Baltimore: Johns Hopkins Univ. Press 2004. Denne boka er pensum i HIST1150 og HIST1250 (basisemnene for historie) og må regnes som kjent. De som ikke har lest denne før, bør gjøre det til dette kurset.

HIST2525 Det digitale samfunn oppdatert 8.1.2015

Emneansvarlig: Thomas Brandt

Emnet er forbeholdt studenter på program for femårig lektormaster historie. Emnet gir en innføring i utviklingen av det digitale samfunn, og skal utvikle en kildekritisk bevissthet knyttet til bruk av internett og andre digitale verktøy i en historiefaglig sammenheng. Emnet vil også gi øvelse i å produsere historiefaglig innhold ved hjelp av elektroniske medier. Dette innbefatter også en innføring i bruk av kvantitative data og tolking og anvendelse av tabeller og grafiske fremstillinger i historie.

Hudson, Pat (2000): *History by Numbers – An introduction to quantitative approaches*.
London: Bloomsbury Academic. Side 3-136, 189-243 (kap. 1-5, 8-9) 189 sider

Hanemyr, Gisle (2005): *Hva er Internett*. Oslo: Universitetsforlaget. Hele boka 148 sider

I tillegg vil pensum i HIST2525 bestå av følgende digitalt tilgjengelig materiale:

Roy Rosenzweig & Dan Cohen: Introduction, i Rosenzweig og Cohen (2007): *Digital History – a guide to gathering, preserving, and presenting the past on the Web*.

<http://chnm.gmu.edu/digitalhistory/introduction/>

Wikipedia-relaterte artikler:

Jack Dougherty & Kristen Nawrotzki (red. 2012) *Writing History in the Digital Age: a born-digital, open-review volume*. <http://writinghistory.trincoll.edu/> - følgende kapitler:

[Introduction](#), by Kristen Nawrotzki and Jack Dougherty

[Is \(Digital\) History More Than An Argument about the Past?](#), by Sherman Dorn

[The Historian's Craft, Popular Memory, and Wikipedia](#), by Robert Wolff

[The Wikiblitz: A Wikipedia Editing Assignment in a First Year Undergraduate Class](#),
by Shawn Graham

Roy Rosenzweig (2006): Can History be Open Source? Wikipedia and the Future of the Past
<http://chnm.gmu.edu/essays-on-history-new-media/essays/?essayid=42>

HIST2810: Stormaktspolitikk etter 1900

Emneansvarlig: Tore Tingvold Petersen

Innføring i forholdet mellom stormaktene fra 1900 og frem til i dag med særlig vekt på Tysklandsproblemet frem til 1945 og den kalde krigen og USAs utenrikspolitikk etter 1945. I tillegg omhandler kurset Storbritannias internasjonale stilling på hele 1900-tallet, og konflikter i Midt Østen, Vietnam og det fjerne Østen i et stormaktsperspektiv.

Pensum	Antall sider
Joseph S. Nye, Jr., <i>Understanding International Conflicts: An Introduction to Theory and History</i> , New York 2007	255
Henry Kissinger, <i>Diplomacy</i> , New York 1994: 17-55 og 168-ut boka	ca 720
Vladislav Zubok og Constantine Pleshakov, <i>Inside the Kremlin Cold War</i> , London 1996	282
Warren I. Cohen: <i>America's Failing Empire: U.S. Foreign Relations since the Cold War</i> , Oxford 2005	186
David Reynolds, <i>Britannia Overruled: British Policy & World Power in</i>	

<i>the 20th Century</i> , London 1991: 1-234	234
Tore T. Petersen: <i>Richard Nixon, Great Britain and the Anglo-American Alignment in the Persian Gulf and Arabian Peninsula: Making allies out of Clients</i> , Brighton 2009	192

De fleste bøkene finnes i paperback, men da med annet utgivelsesår enn det som står på pensumlisten.

1869

HIST2915: Kommunisme i Øst- og Sentraleuropa oppdatert 6.1.2015

Emneansvarlig: György Péteri

Dette kurset gir en oversikt over historien til en rekke land i Øst- og Sentraleuropa, med hovedvekt på perioden da disse landene hadde et kommunistisk styresett og var Sovjetunionens allierte i Warszawapakten og Comecon. I tillegg vil kurset gi et lite innblikk i mellomkrigstiden og endringene som har funnet sted etter de kommunistiske regimenenes fall.

De kommunistiske regimene tok i disse landene initiativ til og iverksatte moderniseringsprosesser som skulle følge andre spilleregler enn de som foregikk samtidig i Vesteuropa. Denne annerledesheten fortsetter å sette sitt preg på både samfunnene i disse landene og hvordan vi tenker og snakker om dem, til tross for at de nå er medlemmer eller på vei inn i NATO og EU.

Pensum

Antall sider

Joseph Rothschild, <i>Return to Diversity. A Political History of East Central Europe Since World War II</i> , Oxford and New York: Oxford University Press, 2008, 4th edition	274
Ivan T. Berend, <i>Central and Eastern Europe, 1944-1993: Detour from the Periphery to the Periphery</i> (Cambridge: Cambridge University Press, 1998, "Cambridge Studies in Modern Economic History")	<u>414</u>
Til sammen	688

I tillegg kommer artikkelmaterial på ca. 70 sider -- tilhandahålles i början av kursen av läraren.

HIST2921: Internasjonalisering, økonomisk og sosial endring ca. 1600-1850

Emneansvarlig: Ida Bull

I løpet av tidligmoderne tid ble kontakten mellom ulike deler av verden utvidet. Flere mennesker kom i kontakt med andre deler av verden gjennom sitt arbeid eller levemåte. Emnet vil gå inn på enkelte trekk ved et mer markedsorientert arbeidsliv i Europa og Norge på 1600- til 1800-tall. Økende internasjonal handel endret innholdet i og organiseringen av produksjonen, samtidig som forbruket også ble endret. Økonomiske og teknologiske endringer er en del av bildet, men like viktig er de sosiale forutsetninger, endringer og følger som fulgte med. Emnet skal ta opp spørsmål som hvordan ny organisering av produksjonen foregikk, hvordan det påvirket arbeidsdelingen mellom kjønnene i ulike samfunn, og hvordan endringer i forbruket involverte ulike sosiale lag og kjønn.

Pensum:

Oversikt

Peter Musgrave: *The early modern European economy*, 1999. 206 sider
Finnes som e-bok

Jeremy Black: *Europe and the world 1650-1830*,
Routledge, London and N.Y., 2002, 180 sider.

Merry E Wiesner-Hanks: *Women and gender in early modern Europe*,
3. utg., Cambridge 2008, .kap. 3.: "Women's economic role". 30 sider

Fernand Braudel: *Kapitalismens dynamikk*, ARS, Oslo 1986 98 sider
Finnes som e-bok

Befolkning

*S. Sogner: Om migrasjon og minoriteter i Norge i tidlig moderne tid,
Historisk tidsskrift, 78, 1999:61-74. 14 sider

Økonomiske og politiske strukturer

Ida Bull og Jakob Maliks: *Riket og regionene*,
Akademika, Trondheim 2014, s. 9-39 30 sider

*Lars Magnusson: "Mercantilism", i: *A companion to the History of Economic Thought*, 2003, pp. 46-60 14 sider

Protoindustrialisering

*Sheilagh Ogilvie and Markus Cerman (red.): *European proto-industrialization*,
1996, kap. 1: pp. 1-11 og kap. 3: pp. 23-37. 26 sider

*Hovland, Edgar, Helge W. Nordvik and Stein Tveite: Proto-Industrialisation
in Norway, 1750-1850: Fact or Fiction, *Scandinavian Economic History Review*,
1/1982: 45-56 12 sider

*Bull, Ida: City merchants as structuring element in the Norwegian region Trøndelag,
in Gräf, Holger Th. und Katrin Keller: *Städtelandschaft; Städte im regionalen Kontext in Spätmittelalter und früher Neuzeit*,2004: 171-184 14 sider

- *Tranberg, Anna: Husindustri i Totenbygdene på 1700- og 1800-tallet”,
Heimen 3/2007: 183-209 26 sider
- Forbruk**
Hutchison, Ragnhild: "Bites, nibbles, sips and puffs. New exotic goods in Norway in the 18th and the first half of the 19th century" , *Scandinavian Journal of History* Vol. 36, No. 2. May 2011: 156–185 Finnes på nett 30 sider
- *Bull, Ida, ”Handelshistorie som bindeledd mellom det lokale og verden utenfor”,
Heimen 4/2009: 279-293 14 sider
- Norsk bondeøkonomi**
Anna Tranberg og Knut Sprauten(red.) *Norsk bondeøkonomi 1650-1850*, Oslo, 1996:
Finnes på NB Digital
s. 7-11 (Innleiing); 5 sider
s. 31-46 (Ove Bjarnar); 16 sider
s. 64-81 (Gustav Sætra); 18 sider
s. 96-116 (John Ragnar Myking) 21 sider
Til sammen: 60 sider.
- *K. Lunden: Norsk bondeøkonomi i «førindustriell til»,
Heimen, 3/1996:235-246 12 sider.
- *A. Døssland, J.R. Myking: Meir om norsk bondeøkonomi,
Heimen, 1997:59-63 5 sider.
- Til sammen 771 sider
- Artikler/bokkapitler merket med * blir tilgjengelig i kompendium.

Emner på masternivå vår 2015 - historie

HIST3205 Folkemord, historie og minner

Emneansvarlig: Maria Fritsche

Undervisningsspråk: Engelsk

Dette emnet tar for seg bakgrunnen for, konsekvensene av og minnekulturen omkring forbrytelsen folkemord.

Course description:

Based on a historical analysis of different genocides we will analyse the structures and preconditions that have led to these mass killings, the role of elites and “ordinary” people and the response of the international community. We will discuss whether and in what regard the Holocaust occupies a unique position among the genocides, and evaluate the limits and advantages of a comparative approach. An important part of the course is to discuss how perpetrator-societies deal and have dealt with genocide, legally as well as politically and socially, and the impact of genocide on victims and perpetrators. In addition, we will address the role of memory, the political use (and abuse) of genocide through denial or instrumentalisation and the crucial role of historians in establishing facts to counter such tendencies.

Pensum

Jones, Adam. Genocide. A Comprehensive Introduction. NB! Second Edition, Routledge, 2011. (Kjøp ikkje 1. Edition). Følgende sider er pensum: s. 3-50, 64-93, 105-131, 149-172, 188-217, 233-255, 268-277, 283-305, 317-328, 346-362, 383-412, 501-524. (298 sider)

I tillegg vil emnet ha et kompendium på pensum.

HIST3375 Comparative Colonialism: Dominance, Resistance and Globalization, ca 1850 - 1960

Emneansvarlig: John K. Osei-Tutu

This course, "Comparative Colonialism: dominance, resistance and globalization" focuses on the world-wide activity of European imperial states from mid-19th to mid-20th centuries (c1850-c1960). This approximate periodization covers the phase of European expansion and global reach that is often referred to as 'new imperialism'. The methodological approach will be comparative; and the geographical focus will be Asia and Africa (but references may also be made to the Americas and 'neo-Europes' elsewhere). In general, the course will cover two broad alternative thematic areas: (a) European imperialist expansion and colonialism, 1850-1960 and/or (b) decolonization (the dismantling of colonial empires). This means that the course may focus on one of the two thematic area from year to year. Thematically, the course will be organized as follows: - Concepts, Theories, Historiography - Dynamics of Global Dominance (Empirical): European (Britain, France, Netherlands, Germany, Belgium, Portugal, Italy, etc) colonial expansion in Asia and Africa (The colonial project: motives, nature, and impact) - Decentering empire: India and the Indian Ocean Arena as peripheral metropolises - Colonialism, Internationalism, and Globalization - Decolonization: decline and dismantling of colonial empire.

Pensum

Books:

	Pages
Abernethy David B., <i>The Dynamics of Global Dominance: European Overseas Empires, 1415-1980</i> , New Haven & London, 2000: 18 – 42; 81-132	65
Cooper Frederick, <i>Colonialism in Question: Theory, Knowledge, History</i> , Berkeley And London 2005: 3-32; 91-112; 153-203	100
Hyam Ronald, <i>Britain's Imperial Century, 1815 – 1914: A Study of Empire and Expansion</i> , 2002 (Third Edition): 1 – 337 (<i>selected pages</i>)	287

Articles:

Antunes Catia, "Globalization in history and the history of globalization: The Application Of a global model to historical research" in George Modelski et al. (Ed.), <i>Globalization as an Evolutionary Process: Modeling Global Change</i> (Series: Rethinking Globalizations), London 2008: 242-263	21
Conklin Alice A., <i>A mission to civilize: the Republican idea of empire in France and West Africa, 1895-1930</i> : 1-37	37
Cooper Frederick, "Modernizing Colonialism and the Limits of Empire", in Craig Calhoun (Ed.), <i>Lessons of Empire: Imperial Histories and American Power</i> , New York & London, 2006: 3 – 72	9
Cooper Frederick, A parting of ways: Colonial Africa and South Africa, 1946-1948, <i>African Studies</i> , 65: 1, 2005: 27-44	17
Gregory Blue , Martin Bunton and Ralph Croizier , <i>Colonialism in the Modern World, Selected Studies</i> , New York and London 2002: 3-37	34
Elkins Caroline and Susan Pedersen (Eds.), <i>Settler Colonialism in the Twentieth Century</i> , New York and London 2005: 1-20; 171-180; 203-219	47
Lindblad , Thomas J., "Economic Aspects of the Dutch Expansion in Indonesia, 1870-1914", <i>Modern Asian Studies</i> , Vol. 23, No. 1, (1989): 1-24	24

J-STOR Link:

<http://links.jstor.org/sici?sici=0026749X%281989%2923%3A1%3C1%3AEAOTDE%3E2.0.CO%3B2-A>

Roberts, A. D. (Ed.), <i>The Colonial Moment Moment in Africa: Essays on the Movement of Minds and materials, 1900-1940:</i>	24-76	52
Thomas Martin, et al, <i>Crisis of Empire: Decolonization and Europe's Imperial States,</i>	1918-1975 London, 2008: 17-42, 127-147, 273-311	73
		756

HIST3405 Makt, musikk og ritualer: kunstens rolle i politisk kommunikasjon 800-1500

Emneansvarlig: Roman Hankeln

Ritualer hadde stor betydning i offentlig politisk kommunikasjon i middelalder og renessanse. I disse ritualer står musikken sentralt. Musikk er med når det gjelder å framvise adelig stil og identitet i fred og krig, men også når det gjelder å formulere kirkens holdning til herskap, makt og militær. Profesjonell musikkproduksjon i tidsrommet 800-1500 er avhengig av den geistlige/adelige eliten, men den gjenspeiler også samfunns-identitet i tidlig byutvikling: håndverksforeninger overtar mer og mer mesen-funksjoner med å finansiere verdifulle musikkhåndskrifter hvor illuminasjoner og sanger tematiserer byen og byens identitet... Seminaret tar opp disse og flere aspekter i en utvalg av eksempler fra Norden og Europa som spre seg fra Karolingertiden over høymiddelalderen til den italienske renessansen.

Pensum

DE FØLGENDE MATERIALER FINNES KOMPLETT I ET KOMPENDIUM SOM SELGES PÅ BEGYNNELSEN AV SEMSETERET. I TILLEGG KOMMER MATERIALET PÅ IT'S LEARNING.

Pensum består av vitenskapelige artikler og utvalgte kapitler fra relevante bøker. "Arbeidstekster" gjelder som pensum for alle. I tillegg velger deltakerne fra en liste med referatstekster (se nedenfor). Mer arbeidsmateriale og skjemaer legges ut på it's learning.

Antall sider

I Metode: kunst og musikk i politisk kommunikasjon

- Hankeln, Roman, 'A blasphemous paradox? Approaches to socio-political aspects of medieval Western Plainchant', Hankeln, Roman (ed.), *Political plainchant? Music, text and historical context of medieval saints' offices*, Ottawa: The Institute of Mediaeval Music 2009 (Musicological Studies, 111), 1–11. **12**
- Koziol, Geoffrey, 'How does a ritual mean?', Koziol, Geoffrey, *Begging pardon and favor: ritual and political order in early medieval France*, Ithaca, N.Y.: Cornell University Press 1992, 289–324. **36**
- Leyser, Karl, 'Ritual, ceremony and gesture: Ottonian Germany', Leyser, Karl, *Communications and power in medieval Europe : the Carolingian and Ottonian centuries*, ed. by Reuter, Timothy, London: Hambledon 1994, 189–213. **25**

II Kirkelig ritual og kommunikasjon

- Fassler, Margot, 'The feast of fools and Danielis Ludus: popular tradition in a medieval cathedral play', Kelly, Thomas Forrest (ed.), *Plainsong in the age of polyphony*, Cambridge: Cambridge University Press 1992, 65–99. **35**
- Fassler, Margot, 'Adventus at Chartres: ritual models for major processions', Howe, Nicholas (ed.), *Ceremonial culture in pre-modern Europe*, Notre Dame, Ind. : University of Notre Dame 2007, 13–62. **49**

- Fassler, Margot, 'Symbolic expressions of hierarchy in the medieval liturgy and at St. Victor', eadem, *Gothic Song: Victorine Sequences and Augustinian Reform in Twelfth-Century Paris*, Cambridge 1993 (Cambridge studies in medieval and Renaissance music), 260–266. 7
- Hankeln, Roman, 'St. Olav's Augustine-responsories: contrafactum technique and political message', idem (ed.), *Political plainchant? Music, text and historical context of medieval saints' offices*, Ottawa: The Institute of Mediaeval Music 2009 (Musicological Studies, 111), 171–199. 29
- Koziol, Geoffrey, 'Monks, feuds, and the making of peace in eleventh-century Flanders', Head, Thomas / Landes, Richard (ed.), *The Peace of God: social violence and religious response around the year 1000*, Ithaca, N.Y. : Cornell University Press 1992, 239–258. 20
- III Monarkisk ritual**
- Giesey, Ralph E., 'Models of rulership in french royal ceremonial', Wilentz, Sean (ed.), *Rites of power: symbolism, ritual, and politics since the Middle Ages*, Philadelphia: University of Pennsylvania Press 1985, 41–64. 24
- Giesey, Ralph Edwin, *The royal funeral ceremony in Renaissance France*, Genève : Droz, 1960 (Travaux d'humanisme et renaissance; 37), 'Chapter VII, VIII', 105–124, 125–144. 40
- Kipling, Gordon, '1 The idea of the civic triumph', idem, *Enter the king: theatre, liturgy, and ritual in the medieval civic triumph*, Oxford: Clarendon Press 1998, 6–47. 42
- Robertson, Anne Walters, 'Coronation Rites', eadem, *Guillaume de Machaut and Reims: context and meaning in his musical works*, Cambridge University Press 2002, 45–47. 3
- Robertson, Anne Walters, 'King David and Machaut's *David Hocket*', idem, *Guillaume de Machaut and Reims ...*, 241–256. 16
- Wright, Craig, 'The coronation of Henry VI of England at Notre Dame', idem, *Music and ceremony at Notre Dame of Paris 500-1500*, Cambridge etc. 1989, 206–217. 12
- IV Adelig ritual**
- Brown, Elizabeth A. R. / Freeman Regalado, Nancy, '*La grant feste*: Phillip the Fair's celebration of the knighting of his sons in Paris at pentecost of 1313', Hanawalt, Barbara A. / Reyerson, Kathryn L. (ed.), *City and spectacle in medieval Europe*, Minneapolis, Minn.: University of Minnesota Press 1994 (Medieval studies at Minnesota, 6), 56–86. 31
- Bumke, Joachim, 'The protocol of the courtly banquet', idem, *Courtly culture: literature and society in the high Middle Ages*, Berkeley: University of California Press, 1991, Woodstock, NY : Overlook Press 2000, 182–199. 18
- Bumke, Joachim, '2. Knighting ceremonies', idem, *Courtly culture ...*, 231–247. 17
- Bumke, Joachim, '3. Courtly love', idem, *Courtly culture ...*, 360–377. 18
- Harvey, Ruth, 'Courtly culture in medieval Occitania', Gaunt, Simon / Kay, Sarah (ed.), *The Troubadours: An Introduction*, Cambridge, Cambridge University Press 1999, 8-27. 20
- Prizer, William F., 'Music and Ceremonial in the Low Countries: Philip the Fair and the Order of the Golden Fleece', *Early Music History*, 5, 1985, 113-153. 41

V Ritualer i byen

- Blockmans, Wim / Donckers, Esther, 'Self-representation of court and city in Flanders and Brabant in the fifteenth and early sixteenth centuries', Blockmans, Wim / Janse, Antheun (ed.), *Showing status: representation of social positions in the late Middle Ages*, Turnhout: Brepols 1999 (Medieval texts and cultures of Northern Europe, 2), 81–111. **30**
- McRee, Benjamin R., 'Unity of division? The social meaning of guild ceremony in urban communities', Hanawalt, Barbara A. / Reyerson, Kathryn L. (ed.), *City and spectacle in medieval Europe*, Minneapolis, Minn.: University of Minnesota Press 1994 (Medieval studies at Minnesota, 6), 189–207. **19**
- Muir, Edward, 'Five. A republic of processions', idem, *Civic ritual in renaissance Venice*, Princeton, N.J.: Princeton University Press 1981, 185–211. **27**
- Wilson, Blake, 'Lauda singing and the laudesi company in Florence', idem, *Music and Merchants: the Laudesi Companies of Republican Florence*, Oxford 1992, 37–73. **37**
- Wright, Craig, 'Confraternal services.', idem, *Music and ceremony at Notre Dame of Paris 500-1500*, Cambridge etc. 1989, 134–139.. **6**

VI Non-verbal kommunikasjon: geberder og atferd

- Barasch, Moshe, 'Chapter 1, The speaking hand', idem, *Giotto and the language of gesture*, Cambridge: Cambridge University Press 1987, 15–39. **25**
- Bumke, Joachim, '2. Clothes and cloth.' 'Dress codes', 'The courtly ceremony of dress', 'The beginnings of courtly fashion', idem, *Courtly culture...*, 128-130, 136-138, 138-150. **18**
- Schmitt, Jean-Claude, 'The rationale of gestures in the West: third to thirteenth centuries', Bremmer, Jan N. / Roodenburg, Herman (ed.), *A Cultural history of gesture: from antiquity to the present day*, Cambridge: Polity Press 1991, 59–70. **12**
- Salmen, Walter, 'Dances and dance music, c. 1300–1530', Strohm, Reinhard / Blackburn, Bonnie J. (ed.), *Music as concept and practice in the late Middle Ages*, Oxford: Oxford University Press 2001 (New Oxford History of Music, 3.1), 162–181. **20**

Arbeidstekster sidetall:

!Formelen finnes ikke i tabellen

Referatstekster (velges)

Til II

- De Jong, M., 'Power and humility in Carolingian society the public penance of Louis the Pious', *Early Medieval : Europe* 1, 1992, 29–52 **24**
- Schier, Volker / Schleif, Corine, 'Seeing and Singing, Touching and Tasting the Holy Lance: The Power and Politics of Embodied Religious Experiences in Nuremberg 1424-1524', *Signs of Change – Transformations of Christian Traditions and their Representation in the Arts, 1000-2000*, ed. Nicolas Bell, Claus Clüver, Nils Holger Petersen, Amsterdam 2004, 401–426. **26**

Til III:

Bloch, Marc, 'I The beginnings of the touch for scrofula', 'V The royal miracle during the Wars of Religion and the absolute monarchy, I Wonder-working royalty before the crisis', *The royal touch: sacred monarchy and scrofula in England and France*, translated by J.E. Anderson, London: Routledge & Kegan Paul 1973, 11–27, 177–186. **27**

Gieysztor, Aleksander, 'Gesture in the Coronation Ceremonies of Medieval Poland', Bak, János M. (ed.), *Coronations: medieval and early modern monarchic ritual*, Berkeley: University of California Press 1990, 152-162. **11**

Wright, Craig, 'The Carolingian *Laudes regiae*', idem, *Music and ceremony at Notre Dame of Paris 500-1500*, Cambridge etc. 1989, 198-206 **9**

Til IV

Bennett, M., 'Military masculinity in England and Northern France c. 1050–c. 1225', Hadley, D.M. (ed.), *Masculinity in medieval Europe*, London: Addison Wesley Longman 1999, 71-88 **18**

Merkley, Paul, 'The role of liturgical elements in fifteenth- century ceremonial', Van Deusen, Nancy (ed.), *Procession, performance, liturgy, and ritual: essays in honor of Bryan R. Gillingham*, Ottawa: Institute of Mediaeval Music 2007 (Musicological Studies; 62,8), 339–358 **20**

Til V

Brown, Howard Mayer / Polk, Keith, 'Status and education', Strohm, Reinhard / Blackburn, Bonnie J. (ed.), *Music as concept and practice in the late Middle Ages*, Oxford: Oxford University Press 2001 (New Oxford History of Music, 3.1), 98-103 **5**

Terpstra, Nicholas, 'Death and dying in Renaissance confraternities', Eisenbichler, Konrad (ed.), *Crossing the boundaries: Christian piety and the arts in Italian medieval and Renaissance confraternities*, Kalamazoo, Mich. : Medieval Institute Publications, Western Michigan University 1991 (Early drama, art, and music, Monograph series, 15), 179–200. **22**

Til VI:

Barasch, Moshe, 'Chapter 3, Prayer', idem, *Giotto and the language of gesture*, Cambridge: Cambridge University Press 1987, 56–71 **16**

Brown, Howard Mayer / Polk, Keith, 'Guilds and patronage', Strohm, Reinhard / Blackburn, Bonnie J. (ed.), *Music as concept and practice in the late Middle Ages*, Oxford: Oxford University Press 2001 (New Oxford History of Music, 3.1), 103–108 **6**

HIST3445 Guns, Butter and Forced Labour. The economic foundation of Nazi dictatorship

Responsible of course: Jonas Scherner

In this course Nazi economic policy will be discussed in historical perspective with a special emphasis on recent debates in the literature. Questions to be addressed are, for instance: Was the significant reduction of German unemployment during the first years of the Nazi rule, which heavily legitimized the Nazi regime in the eyes of the Germans, predominately caused by measures implemented by the new government or was this reduction merely a coincidence with the worldwide economic recovery? How did the Nazi regime transform the German economy from a peace to a war economy - by force, by incentives or by regulations? And how did the Nazis exploit occupied Europe and which impact had the foreign contribution to the German war effort?

As introductory texts you should read Adam J. Tooze, *Wages of Destruction. The Making and Breaking of the Nazi Economy*, London 2006, and Hein Klemann/Sergej Kudryashow, *Occupied Economies. An Economic History of Nazi Occupied Europe, 1939-1945*, London 2012. These books will be available at the university bookstore and should be acquired before class starts. Further required readings are available in a course compendium to be picked up at the bookstore at the start of the semester. It will be detailed later which chapters and articles should be read for the topics mentioned below.

I. Chapters in Tooze's book

Adam J. Tooze, *The Wages of Destruction. The Making and Breaking of the Nazi Economy*, London 2006

- Chapter 1: Introduction, pp. 1-33
- Chapter 2: "Every Worker his work", pp. 37-66
- Chapter 4: Partners: The Regime and German Business, pp. 99-134
- Chapter 6: Saving the peasants: 166-202
- Chapter 7: Four Years to War, pp. 203-243
- Chapter 9: Nothing to Gain by Waiting, pp. 285-325
- Chapter 13: Preparing two wars at once, pp. 429-460
- Chapter 16: Labour, Food and Genocide, pp. 513-551
- Chapter 17: Miracle Man, pp. 552-589

I. Total: 333 pages

II. Chapters in Klemann's/Kudryashow's book

Hein Klemann/Sergej Kudryashow, *Occupied Economies. An Economic History of Nazi Occupied Europe, 1939-1945*, London 2012

- Chapter 10: The Hunt for Labour, pp. 119-162
- Chapter 14: Trade. pp. 251-292

- Chapter 15: Production, pp. 303-356
- Chapter 17: Consumption, pp. 373-405
- Chapter 18: Damage, pp. 413-430
- Chapter 19: Conclusion, pp. 433-438

II. Total: 191 pages

III. Articles

1. Marcel Boldorf/Jonas Scherner, France's Occupation Costs and the War in the East: The Contribution to the German War Economy, 1940–1944, *Journal of Contemporary History*, 47 (2) (2012), 291-316.
2. Christoph Buchheim/Jonas Scherner, The Role of Private Property in the Nazi Economy: The Case of Industry, *Journal of Economic History*, Vol. 66, 2006, No. 2, pp. 390-416.
3. Harald Espeli, Economic Effects of the German Occupation of Norway 1940-1945 In Jonas Scherner/Eugene White (eds.), *Paying for Hitler's War: The Consequences of Nazi Hegemony for Europe*, Cambridge University Press (forthcoming). (25 pages)
4. Hans Otto Frøland: Nazi planning and the aluminum economy, in *Alan S. Milward and a Century of European Change*, ed Fernando Guirao, London: Routledge, 2010, pp. 168-188.
5. Richard Overy, Guns or Butter? Living Standards, Finance, and Labour in Germany, 1939-1942, in Richard Overy (ed.), *War and Economy in the Third Reich*, London 1994, pp. 259-314.
6. Jonas Scherner, The Beginnings of Nazi Autarky Policy: 'The National Pulp Programme' and the Origin of Regional Staple Fibre Plants, *Economic History Review*, 61, 4, 2008, pp. 867-895.
7. Jonas Scherner, Armament in the Depth or Armament in the Breadth? German Investments Pattern and Rearmament during the Nazi Period, *Economic History Review*, 66, 2 (2013), 497–517.
8. Jonas Scherner, The Architecture of Financing German Exploitation: Principles, Conflicts, and Results. In Jonas Scherner/Eugene White (eds.), *Paying for Hitler's War: The Consequences of Nazi Hegemony for Europe*, Cambridge University Press (forthcoming). (20 pages)
9. Jonas Scherner, Tin and the German War Economy: Scrap Drives, Blockade Running and War Looting. In Mats Ingulstad/Andrew Perchard/Espen Storli (eds.), *The Devil's Metal: A History of the Global Tin Industry, 1850-2000*, Routledge (forthcoming). (16 pages).
10. Mark Spoerer, Did German Firms Profit from Concentration Camp Labour? A Decision-Theoretic Approach (unpublished manuscript) (20 pages)

11. Dieter Ziegler, "A Regulated Market Economy": New Perspectives on the Nature of the Economic Order of the Third Reich, 1933-1939, in Hartmut Berghoff/Jürgen Kocka/Dieter Ziegler (eds.), *Business in the Age of Extremes. Essays in Modern German and Austrian Economic History*, Cambridge University Press, 2013, pp. 139-152

III. Total: 266 pages

Total reading: 791 pages

Reading list for semesteroppgave

1. Lutz Budraß/Jonas Scherner/Jochen Streb, Fixed-price Contracts, Learning and Outsourcing: Explaining the Continuous Growth of Output and Labour Productivity in the German Aircraft Industry during World War II, *Economic History Review*, 63, 1, 2010, pp. 107–136.
2. Mark Spoerer/Jochen Fleischhacker, Forced Labourers in Nazi Germany: Categories, Numbers, and Survivors, *The Journal of Interdisciplinary History*, vol. 33 nr. 2 (Autumn 2002), pp. 169-204.
3. Jonas Scherner, Nazi Germany's Preparation for War: Evidence from Revised Industrial Investment Series, *European Review of Economic History*, 14 (2010), pp. 433-468.
4. Richard Overy, Rationalization and the 'Production Miracle' in Germany during the Second World War, in Richard Overy (ed.), *War and Economy in the Third Reich*, London 1994, pp. 343-373.

HIST3465 Fellesskap, grupper, og identitet i europeisk høymiddelalder

Emneansvarlig: Erik Opsahl

Dette emnet vil ta opp det sosiale, økonomiske, kulturelle og politiske mangfoldighet i Europa gjennom høy- og seinmiddelalderen. Det har vært en utbredt oppfatning blant samfunnsvitere helt siden 1800-tallet at «samfunn» er territorielt avgrensede og ordnete sosiale systemer under et styre av normer og regler, og at dette representerer den fremste form for gruppeorganisering som personer kan være med i. Et slikt samfunnsfellesskap har i dette perspektivet vært tillagt større betydning for den enkelte enn medlemskap i andre grupperinger, som for eksempel slekt og grannelag, politiske og sosiale grupper.

De mange forskjellige typene av grupper i middelalderens Europa var imidlertid styrt av ulike sett av verdier, normer og regler og tvang fram eller opprettholdt bestemte måter å opptre på. Integreringen av ulike typer grupper inn i et samfunnsfellesskap kan ikke tas for gitt, som en nærmest autonom prosess. I stedet må en søke å avdekke de enkelte faktorene som bidrog til den samfunnsmessige integreringen som åpenbart skjedde i løpet av middelalderen i Europa. Flere typer grupper som mennesker kunne tilhøre, forsvant eller ble sterkt svekket i løpet av middelalderen, og den administrative og rettslige betydningen til politiske og sosiale grupper steg. Denne utviklingen vil være i fokus for emnet. Her vil kjente begrep fra vår egen samtid som «stat» og «nasjon» være sentral, men også religion. Den katolske kirkens betydning som samfunnsmyndighet i middelalderens Europa kan knapt overdrives.

Emnet vil foruten en mer allmenn og teoriorientert del, behandle utvalgte temaer innenfor problemkomplekset med empiri fra utvalgte land.

Bøker:

- Susan Reynolds: *Kingdoms and Communities in Western Europe 900-1300*, 2. utg., Oxford 1997, kap.2-9, s.39-339 **301**
Bruce Webster: *Medieval Scotland. The Making of an Identity*, London 1997 **137**

Kompendium:

Nasjonal identitet

- Erik Opsahl: «Nasjonal identitet i middelalderen?», i *Bohusläns museum rapport 2012:47*, s. 11-22 **10**
A.D. Smith: «When is a Nation?», i *Geopolitics 7:2*, s. 5-32 **28**
Caspar Hirschi: kap.1-3 i *The Origins of Nationalism*, Cambridge 2012, s. 1-49 **49**

Gilder, laug og brødraskap

- Christoph Anz: «Gildernes form og funksjon i middelalderens Skandinavia», i Lars Bisgaard og Leif Søndergaard (red.), *Gilder, lav og broderskaber i middelalderens Danmark*, Odense 2002, s. 21-40 **20**
Bjørn Poulsen: «Fromhed og magt i senmiddelalderen:...» i samme antologi som foregående, s. 195-255 **62**

Kirke og kristendom

- Per Ingesman: kap.17-21,23-24 i *Kirkens historie*, bind 1, København 2012, s. 537-686 **156**

Lokale fellesskap

Steinar Imsen & Günther Vogler: «Part I: Communal Autonomy and Peasant Resistance in Northern and Central Europe», i P. Blicke (ed.), <i>Resistance, Representation and Community</i> , Oxford 1997: s. 5-43	38
Peter Blicke, Steven Ellis & Eva Österberg: “Part III: The Commons and the State: Representation, Influence and the Legislative Process”, i P. Blicke (ed.), <i>resistance, Representation and Community</i> , Oxford 1997: s. 115-154	39
Peter Blicke: «Communalism, Parliamentarism, Republicanism», i <i>Parliaments, Estates and representation</i> , Vol. 6 No. 1, 1986: s. 1-13	13
Totalt	850

Klassiske fag

(gresk, latin og antikkens kultur, i original og i oversettelse)

Emner på basisnivå vår 2015 - klassiske fag

ANT1102 Antikkens litteratur

Emneansvarlig: Bjørn Kristian Indergaard

Emnet er en innføring i den gresk-romerske litteraturen, formidlet gjennom tekster som studeres i oversettelse. Tekstene representerer ulike sjangere og studeres i sin litteraturhistoriske kontekst.

Alt som er merket med * finnes i et eget kompendium.

1. Gresk litteratur

a) Antikke tekster

Gresk epos:

Homer, *Iliaden*, sang 1, 6, 9, 19, 22, 24 (overs. av P. Østbye 1920, 3. utg. Oslo 1994).

Homer, *Odyseeren*, sang 1, 6, 10, 11, 12, 23 (overs. av P. Østbye 1922, 4. utg. Oslo 1994)

*Hesiod, *Arbeid og dager* (overs. av Aslak Rostad, Oslo 2014)

*Gresk lyrikk, utvalg på 30 s. (kompendium).

*Theokrit, *Idyller* (overs. av P. Østbye, Oslo 1922)

Gresk tragedie:

Aiskylos, *Orestien* (overs. av P. Østbye 1926, ny utg. Oslo 1968)

Sofokles, *Antigone* (overs. av P. Østbye 1927, ny utg. Oslo 1968)

Euripides, *Medea* (overs. av P. Østbye 1928, ny utg. Oslo 1968)

Gresk komedie:

Aristofanes, *Froskene*, i *Aristophanes, Plays: Two* (overs. av K. McLeish, London 1993)

Menander, *Grinebiteren* (Gyldendal 2015, oversatt med innledning av Ulvhild Anastasia Fauskanger)

Gresk prosa:

Platon, *Sokrates' forsvarstale* (overs. av Leiv Amundsen 1953, tilgjengelig på

Nasjonalbibliotekets nettsider, tilgjengelig på nynorsk ved A. Stigen, Oslo 1970)

Longos, *Dafnis og Chloe*, i *Daphnis and Chloe* (overs. av P. Turner, London 1989)

b) Sekundærlitteratur

Gresk litteraturhistorie (kompendium 200 s.)

Supplerende oppslagsverk

Hjortsø, Leo, *Greske guder og helter*, København 1984.

2) Romersk litteratur

Antikke tekster

Romersk komedie:

Plautus, *Aulularia*, i *The Pot of Gold and other Plays* (overs. av E.F. Watling, Penguin Classics, London 1965.)

Terents, *Adelphoe* i *Terence, The Comedies* (overs. av B. Radice), Penguin Classics, London 1979.

Romersk epos:

Vergil, *Aeneiden*, bok 1, 2 og 6 (overs. av E. Kraggerud, Suttung forlag, Tangen 1986)

Romersk læredikt:

Vergil, *Georgica* bok 1 og 2 (overs. av E. Kraggerud, Oslo 1994)

*Romersk lyrikk i utvalg (kompendium):

Catull, *Carmina* 1, 3, 5, 30, 31, 51, 72, 76, 85, 86, 87, 101, 116.

Horats, *Oder* **I** 1, 8, 9, 11, 14, 19, 22, 37; **II** 14, 15, 16, 20; **III** 1, 13, 30;

Epoder 7,16; Brev om diktekunsten (*Ars Poetica*).

Tibull, *Elegier* **I** 1.

Properts, *Elegier* **I** 1, 2; **III** 5, 20, 21

Ovid, *Heroides* **III**, **XVI** og **XVII**; *Metamorfoser* fra bok **I**, **VIII**, **X**, **XI**

Lukrets, *Om tingenes natur*, fra bok **III**

*Romersk prosa i utvalg (kompendium):

Cicero, 1. tale mot Catilina.

Cicero, *Om alderdommen*

Seneca, *Om mildhet*

Plinius d. y., *Utvalg av brevlitteratur*

Apuleius, *Det gyldne esel*, bok **III** og **XI**

b) Sekundærlitteratur

Romersk litteraturhistorie:

Stephen Harrison (red.) 2005, *A Companion to Latin Literature*, Blackwell Publishing,

Introduksjon (s. 1–12), kapittel 2 (s. 31–43), kapittel 3 (44–57), kapittel 6 (81–100), kapittel 9 (130–147), kapittel 11 (159–173).

Supplerende oppslagsverk

Hjortsø, Leo, *Romerske guder og helter*, København 1988.

Støttelitteratur

Språkkunnskap i gresk og latin for nybegynnere, kompendium som fås kjøpt bokhandelen

ANT1003 Klassisk retorikk

Emneansvarlig: Thea Selliaas Thorsen

Retorikken er kunsten å ha ordet i sin makt. Denne kunsten ble først rendyrket i antikkens Hellas og Roma. Dette emnet gir en innføring i sentrale tanker og triks som gjorde den klassiske retorikken til selve drivkraften i antikkens politikk, filosofi, pedagogikk og litteratur. Emnet fokuserer på kanoniske tekster i oversettelse fra gresk og latin og framhever deres praktiske betydning, som har vært av avgjørende for historien helt siden antikken og fremdeles har stor aktualitet i dag.

Eksamenspensum

Originalverk i oversettelse med innledninger

Aristoteles' *Retorikk*, oversatt av Tormod Eide, Vidarforlaget (2006) 271 sider

Retorik til Herennius, oversatt av Søren Hindsholm, Gyldendal dansk forlag (1998) 208 sider

Romersk retorikk, Cicero, Quintilian og Tacitus, oversatt av Hermund Slaattelid, Samlaget 2. utg. (2009) 206 sider

Augustin, *De doctrina christiana – ein kristen retorikk*, oversatt av Hermund Slaattelid, Samlaget (1998) s. 112–151, digitalt tilgjengelig på Nasjonalbibliotekets nettsider

Klassisk talekunst, Gorgias, Thukydid, Lysias, Demosthenes, Cicero, Vidarforlaget (2009) 255 sider

Cicero, *Taler*, oversatt av Henning Mørland, Aschehoug (1971) s. 205–229, digitalt tilgjengelig på Nasjonalbibliotekets nettsider

Lukian, *En hyllest av flua og andre personportretter* (2014), oversatt av Aslak Rostad, s. 34–162

Oversiktsverk

G. A. Kennedy, *A New History of Classical Rhetoric*, Princeton University Press (1994), 313 sider

Øvrig referanselitteratur (ikke direkte eksamenspensum)

T. Eide (1989) *Retorisk leksikon*, Aschehoug

E. Gundersen (2009) *Cambridge Companion to Ancient Rhetoric*, Cambridge University Press

H. Lausberg (1998) *Handbook of literary rhetoric*, Brill

G. Ueding (1992–2014) *Historisches Wörterbuch der Rhetorik*, de Gruyter

Støttelitteratur

Språkkunnskap i gresk og latin for nybegynnere, kompendium som fås kjøpt bokhandelen

LAT1002 Tekstkurs I i latin: Middelalderlatin

Emneansvarlig: Marek Thue Kretschmer

I dette emnet gis en første innføring i det latinske språket og den romerske kulturen. Det blir lagt vekt på innlæring av grunnleggende grammatikk og ordforråd, og trening i oversettelsesteknikk. Studenten skal øve opp sin oversettelsesteknikk, befeste grammatikkunnskapene og utvide sitt ordforråd. Målet er også å opparbeide en forståelse av det latinske språkets rolle i middelalderen. I emnet gis en innføring i middelalderens forskjellige litteraturgenrer og i språkets rolle som kommunikasjonsmiddel og kulturformidler. Det blir lest ca. 60 sider prosa og poesi (én side = 30 linjer) fra middelalderen.

Tekstpensum

Sidwell, K.: *Reading Medieval Latin*, Cambridge 1995. Utvalgte kapitler.

I tillegg vil det bli utdelt tekster i form av kompendium/stensiler.

Ordbok

Johannessen, J., Nygaard, M. & Schreiner, E.: *Latinsk-Norsk Ordbok*. 3. utg. Oslo 1965 (el. senere). [Bokmål]

Steinnes, A. & Vandvik, E.: *Latinsk ordbok*. Oslo 1958 (el. senere). [Nynorsk]

Grammatikk

Eitrem, S., *Latinsk grammatikk*, 3. utg. v. Bjørg T. Danielsen og Egil Kraggerud, Oslo 1996

Kultur- og litteraturhistorie

* Mortensen, Lars Boje, *Middelalderlatin, hvad var, og hvad er meningen?*

Antikkprogrammets småskrifter nr. 2, Norges forskningsråd, Oslo 1998.

(Kan fritt lastes ned på <http://bora.uib.no/handle/1956/767>)

F. A. C. Mantello & A. G. Rigg, *Medieval Latin: An Introduction and Bibliographical Guide*, Washington D. C. 1996.

LAT1004 Tekstkurs III i latin: Antikk prosa II

Emneansvarlig: Marek Thue Kretschmer

Kurset har som mål å gi økt forståelse av oversettelsesteknikk og bedre ferdighet i å oversette fra latin til norsk. Det gir fordypet kunnskap i grammatikk og stilistikk og førstehåndskjennskap til antikkens forskjellige prosasjangere, særlig romersk filosofi. Ca 30 sider prosa fra senrepublikk og tidlig keisertid. Tekstene blir også studert i sin kulturhistoriske sammenheng.

Tekstpensum

M. D. Usher, *A Student's Seneca*, University of Oklahoma Press, Norman 2006

Ordbok

Johannessen, J., Nygaard, M. & Schreiner, E.: *Latinsk-Norsk Ordbok*. 3. utg. Oslo 1965 (el. senere). [Bokmål]

Steinnes, A. & Vandvik, E.: *Latinsk ordbok*. Oslo 1958 (el. senere). [Nynorsk]

Grammatikk

Eitrem, S., *Latinsk grammatikk*, 3. utg. v. Bjørg T. Danielsen og Egil Kraggerud, Oslo 1996

Kultur- og litteraturhistorie

G. Damschen & A. Heil (red.), *Brill's Companion to Seneca: Philosopher and Dramatist*, Leiden 2014, s. 3-71 og 191-200.

LAT1005 Tekstkurs IV i latin: Antikk poesi

Emneansvarlig: Thea Selliaas Thorsen

I kurset studeres poesi fra først og fremst den augusteiske perioden, både i original og oversettelse. Det gis en innføring i metrikk.

Tekstpensum:

Vergil, *Aeneid* IV, edited with introduction, notes and vocabulary by H.E. Gould and J.L. Whitley, Bristol Classical Press, 2005, samt Ovids *Heroides* 7, kompendium som fås kjøpt i bokhandelen

Ordbok:

Johannessen, J., Nygaard, M. & Schreiner, E.: *Latinsk-Norsk Ordbok*. 3. utg. Oslo 1965 (el. senere). [Bokmål]
Steinnes, A. & Vandvik, E.: *Latinsk ordbok*. Oslo 1958 (el. senere). [Nynorsk]

Grammatikk:

Eitrem, S., *Latinsk grammatikk*, 3. utg. v. Bjørg T. Danielsen og Egil Kraggerud, Oslo 1996

Kultur-, litteratur- og språkhistorie:

Gian Biagio Conte, *Latin literature – A History*, The Johns Hopkins University Press, side 262–291 og 340–364

Oversettelser:

Ovid, *Heroides*, 1–6, 8–15 (overs. T. S. Thorsen Gyldendal 2001)
Vergil, *Aeneiden*, sang 1-3, 5-6, 12 (overs. E. Kraggerud 1983 el. senere, eller O.S. Due 1986)

Støttelitteratur

Språkkunnskap i gresk og latin for nybegynnere, kompendium som fås kjøpt bokhandelen

Perspektivemne – klassiske fag vår 2015

HFEL0004 Retorikk

Emneansvarlig: Aslak Rostad

I dag er all skriftleg og munnleg språkbruk medvete eller umedvete prega av retorikkens reglar. Dette emnet gir ei innføring i tradisjonen til den klassiske retorikken etter antikken. Retorikken gir råd om korleis vi bør ordlegge oss for å fange dei andres interesse for det vi har å seie, og for å kunne overtale dei med våre argument. Særleg utnyttar moderne medium som aviser, radio og fjernsyn retorikkens innsikter, og i studiet av reklame, nyheitsformidling og alle former for politisk kommunikasjon er retorikken grunnleggande.

Pensum

Systematisk tilnærming

Sekundærtekster

Kennedy, G. A. (1999) *Classical Rhetoric and its ancient Christian and secular tradition from ancient to modern times*, utvalgte kapitler

Primærtekster

Aristoteles, *Retorikk*, overs. T. Eide, 2006, utvalgte deler
Lysias, *Forsvarstale i saken om drapet på Eratosthenes*
Cicero, *1. tale mot Catilina*
Lukian, *En hyllest til flua*

Historisk tilnærming

Sekundærtekster:

Janson, Tore, *Latin*, Pax forlag 2006, del 2
Johansen, Anders, *Talerens troverdighet, tekniske og kulturelle betingelser for politisk retorikk*, Universitetsforlaget, Oslo 2002: 28-61 og 110-157

Primærtekster

Lennart Hellspång: Retoriken och den moderna vetenskapen i
Kurt Johannesson (red.): *Vetenskap och retorik*, Stockholm 2001: 13-29
Jørgen Holmgaard: Den moderne videnskabs retorikk i
Kurt Johannesson (red.): *Vetenskap och retorik*, Stockholm 2001: 56-74
Roland Barthes. Bildets retorik i R. Barthes: *I tegnets tid*, utvalgte artikler
og essays, overs. Av Knut Stene-Johansen, Pax, Oslo 1994: 22-36
Samt et utvalg av aktuelle "retoriske cases", dvs. politiske taler, reklame,
velkomsttaler etc.

Støttelitteratur

Språkkunnskap i gresk og latin for nybegynnere, kompendium som fås kjøpt bokhandelen

Kulturminneforvaltning

Emner på påbyggingsnivå vår 2015 – kulturminneforvaltning

KULMI2710 Lokalhistorie med arkivkunnskap

Emneansvarlig: Ida Bull

Lokalhistorie har lange og gode tradisjoner i Norge, både blant fagutdannede historikere og amatører. Kunnskap om fagfeltets diskusjonstema og arbeidsmåter vil være en del av dette kurset. Hovedhensikten vil være å gi en introduksjon til ulike måter å studere lokalsamfunns historie: på den ene siden med en målsetting om å klarlegge historien til det enkelte lokalsamfunn, på den andre siden med et mer generaliserende perspektiv, der studier innenfor et eller flere lokalsamfunn gir kunnskap om større samfunnsmessige prosesser, nasjonalt eller globalt. Emnet vil gi en introduksjon i arkiver og kilder som vanligvis brukes i lokalhistoriske studier, og vil ta for seg hvordan ulike lokalhistoriske enheter kan studeres: familien eller husholdet som samfunnets minste enhet, bygdesamfunnet, byen og regionen. Realhistoriske eksempler og kilder vil ha kronologisk tyngdepunkt etter ca. 1660 og fram til moderne tid.

Lokalhistorie som fag

Aud Mikkelsen Tretvik: *Lokal- og regionalhistorie*, Samlaget 2004

Antall sider
117

Ola Alsvik: *Lokalhistorie i Norge*

http://www.lokalhistorie.no/kilder_litteratur/publ/artikler/lokhist.html

7

Liv Marthinsen: "Norsk lokalhistorie etter 1970 – tradisjon og fornyelse"
og Harald Winge: "Hvordan kan lokalhistorie være byggesteiner for
rikshistorie?", begge i Else Braut (red.): *Blikk på lokalhistorie*,
Norsk lokalhistorisk institutt, Oslo 1997.

<http://lokalhistorie.no/nli/blikk/blikk.html>

24

*Ingar Kaldal: "Ei meir historisk reflekterande lokalhistorie? Noen forslag til
lokalhistorieskrivinga i framtida", i *Sted, tilhørighet og lokalhistorisk
forskning : lokalhistoriens form og funksjon i det 21. århundre*,
redigert av Knut Sprauten. NLI, 2007. (Skrifter fra NLI ; 44).

20

*Arnfinn Kjelland: "Norsk lokalhistorie og "nyare" mikrohistorie",
Heimen 3/2009.

16

184

Familien som samfunnets minste enhet

Sølvi Sogner (red.): *I gode og vonde dagar*, Samlaget 2003

260

Ståle Dyrvik: *Den demografiske overgangen*, Samlaget 2004

130

390

Bygde- og byhistorie

Norges landbruks historie, Samlaget, 2002, Utdrag:

*Bd. 2 Lunden: kap «På garden og i grenda» + «Hovudsaker og store linjer», s. 359-395	37
Bd. 3 Gjerdåker: Kap. «Det smidige bondesamfunnet», s. 152-155 og «Marknadsintegrasjon og nye fellesskap 1860-1920», s. 158-297	144
*Bd. 4 Almås: kap. «Eit samla bilde 1920-2000», s. 383-411	29
	210

*Jan Eivind Myhre: "Moderne byhistorie. Noen perspektiver" og Finn-Einar Eliassen: "Norske byer 1500-1800: identifikasjon, avgrensning, funksjoner", begge i <i>Heimen</i> 3/1987, s. 130-151	22
Hals, Harald (red.): <i>Kommunalt selvstyre i Sør-Trøndelag 150 år; 1837-1987</i> . s. 5-62.	58
Knut Mykland: <i>Trondheim historie</i> , 1996, utdrag	50
Valgfri bygdebok, utdrag	50
	390

Regionhistorie

*Harald Winge: "Regions and regional history in Norway", i: Finn-Einar Eliassen m.fl. (red.): <i>Regional integration in early modern Scandinavia</i> s. 41-55	14
*Ida Bull: "Regionhistorie og regional identitetsbygging, i: <i>Heimen</i> 2006	10
*Ida Bull "Redaksjonelt forord", <i>Trøndelags historie</i> , bd. 1, 2005	2
*Knut Helle: "Innleiing", <i>Vestlandets historie</i> , bd. 1, Bergen 2006, s. 11-25	ca. 10
<i>Trøndelags historie</i> , 2005, utdrag	100
	136

Lokalhistorie og verden

Knut Kjeldstadli: "Bufaste og nykommere – innflyttere og innvandrere i norske lokalsamfunn", i Ola Alsvik (red.): <i>Kulturmøter</i> , Norsk lokalhistorisk institutt, Oslo 2004. http://www.lokalhistorie.no/nli/kultur/kultur.html	19
Artikler av Kari Telste, Ragnhild Hutchison, Alan Hutchinson og Ida Bull i <i>Heimen</i> nr 4/2009	50
	70

Kilder

Nils Johan Stoa og Per-Øivind Sandberg: <i>Våre røtter</i> , ca. <i>Skiftene som kilder</i> , Norsk lokalhistorisk institutt, 1996	200
---	-----

Artikler av Harald Winge, Ståle Dyrvik

<http://www.lokalhistorie.no/nli/ssk/ssk.html> 43

Tingboka som kilde, Norsk lokalhistorisk institutt 1991

Artikler av Sølvi Sogner, Hans Eyvind Næss

<http://www.lokalhistorie.no/nli/tsk/tsk.html> 40

*Dagfinn Slettan: "Innsamling av munnlege kjelder", *Heimen* 3/1989 10

*Anna Jorunn Avdem: "Korleis kan munnlege kjelder utfylle det skriftlege materialet?", *Heimen* 3/1989 7

*Dagfinn Slettan: "Det fortalte livet", *Heimen* 1/1997 10

310

Antall sider totalt ca. 1480

Kjennskap til håndbøker som:

Knut Johannessen et. al.: *Håndbok for Riksarkivet*, 1992

Liv Mykland: *Håndbok for brukere av statsarkivene*, 2005

Alf Kiil: *Arkivkunnskap: Statsarkiva*, 1969 (eller senere utg).

Mykland/ Masdalen: *Administrasjonshistorie og arkivkunnskap. Kommunene*, 1987

Vilhelm Lange et. al.: *Privatarkiver*, 2001

Knut Johannessen: *Den glemte skriften. Gotisk håndskrift i Norge*, 2007

Kjennskap til lokalhistoriske ressurser på internett

Artikler merket med * vil bli gjort tilgjengelige i kompendium.

Emner på masternivå vår 2015 – kulturminneforvaltning

KULMI3215 Museologi og kulturarvspedagogikk

Emneansvarlig: Aud Mikkelsen Tretvik

Kurset tar sikte på å gi kunnskap om og innsikt i museenes funksjoner i vår tids kultur og om deres utvikling. Med utgangspunkt i museologisk teori og metode vil kurset gi innblikk i konkrete prosjekt basert på kulturarv.

Black, Graham (2012): *Transforming Museums in the 21st Century*. Routledge. London/New York (ca. 230 s.)

Carbonell, Bettina Messias (2012): *Museum Studies. An Antology of Contexts*. Wiley-Blackwell, kap. 20, 28, 29 (ca. 35 s.)

Dean, David (1998): *Museum Exhibition. Theory and Practice*. Routledge, London/New York. (ca. 140 s.)

Einarsen, Hans Philip (2005): *Museer og den flerkulturelle virkeligheten*. ABM-skrift nr. 12. (ca. 30 s.) [fint elektronisk]

Henriksen, Ellen Karoline og Merethe Frøyland (1998): *Hva vet vi om læring i museer?* Norsk Museumsutvikling skriftserie 7-1998, Oslo. (ca. 50 s.)

Hooper-Greenhill, Eilean (2007): *Museum and education. Purpose, pedagogy and performance*, Routledge, s. 1-84 + 170-201 (ca. 115 s.)

Knell, Simon J., Suzanne MacLeod, Sheila Watson (ed.) (2007): *Museum Revolutions*. Routledge, London/New York, kap. 10, 12, 20, 21, 24, 25, 27 (ca. 95 s.)

Macdonald, Sharon (2006): *A Companion to Museum Studies*. Oxford, kap. 19-22, s. 320-376. (57 s.)

Watson, Sheila (ed.) (2007): *Museums and their Communities*. Routledge, London/New York, kap. 25, 26, 27, 28, s. 375-417 (ca. 40 s.)

Politiske dokument som alle bør være kjent med

NOU 1996:7 *Museum: Mangfold, minne, møtestad* [Kulturdepartementet]

St.meld. nr. 22 (1999-2000) *Kjelder til kunnskap og oppleving* [Kulturdepartementet]

St.meld. nr. 15 (2007-2008) *Tingenes tale* [Kunnskapsdepartementet]

St.meld. nr. 49 (2008-2009) *Framtidas museum* [Kulturdepartementet]

Meld. St. 10 (2011-2012) *Kultur, inkludering, deltaking* [Kulturdepartementet]

Til kurslitteraturen hører også eit kompendium på ca. 300 sider som vil vere tilgjengelig ved semesterstart.

I tillegg vil pensum i HIST2525 bestå av digitalt tilgjengelig materiale. Opplysninger om dette vil bli gitt før semesterstart.

KULMI3225 - Bygningslovgivning i kulturminnevernet

Emneansvarlig: Michael Kahn

1) Plan- og bygningsrett, del 2, 2 utgave

Byggesaksbehandling, håndhevelse og sanksjoner Odd Jarl Pedersen, Per Sandvik, Stein Ness, Audvar Os, Helge Skaaraas

2) Veileder: <http://www.ra.no/Veiledning/For-forvaltningen/Kulturminne-i-kommunen/Kulturminneplaner>

KULMI3235 - Planlovgivning i kulturminnevernet

Emneansvarlig: Michael Kahn

1) Plan- og bygningsrett, del 1, 2 utgave

Planlegging og ekspropriasjon Odd Jarl Pedersen, Per Sandvik, Helge Skaaraas, Stein Ness, Audvar Os

2) Rundskriv, 18.02.2014 Nr.: H-2/14 om innsigelser

(<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kmd/dok/rundskriv/2014/rundskriv-h-214---supplering-av-rundskri.html?id=751295>)

3) Veileder:

http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/175697/1/kulturminner_miljoer_landskap_veileder.pdf